

Törzskönyvi azonosító szám: 323879

**A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
2010. évi tevékenységének
szakmai összefoglalója**

Debrecen, 2011. február 22

e-mail cím: hnp@hnp.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Általános információk

- 1.1. Területi adatok
- 1.2. Az igazgatóság szervezeti felépítése

2. Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály

- 2.1. Hortobágy-Nagykunság Természetvédelmi Tájéegység
- 2.2. Bihari-sík Természetvédelmi Tájéegység
- 2.3. Hajdúság–Dél-Nyírség Természetvédelmi Tájéegység
- 2.4. Közép-Tisza–Jászság Természetvédelmi Tájéegység
- 2.5. Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájéegység

3. Természetmegőrzési Osztály

- 3.1. Személyi és technikai feltételek
- 3.2. Természeti értékek állapotának regisztrálása, nyomon követése
- 3.3. Biotikai adatbázisok, háttér-adatbázisok felépítése, működtetése
- 3.4. Kutatási és monitorozó tevékenység
- 3.5. Pályázati tevékenység
- 3.6. Élőhely- és fajvédelmi tevékenységek
- 3.7. Természetvédelmi kezelési tervek készítése
- 3.8. Védetté nyilvánítások
- 3.9. Kapcsolattartás más szervezetekkel, lakossággal
- 3.10. Informatikai tevékenység
- 3.11. Egyéb tevékenység

4. Természetvédelmi Fejlesztési Osztály

- 4.1. KEOP pályázatok
- 4.2. KIOP pályázatok

5. Vagyonkezelési Osztály

- 5.1. Természetvédelmi kezelés birtokügyi viszonyai
- 5.2 Természetvédelmi kezelés saját gazdálkodás eszközrendszerével
- 5.3 A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal a DSZ/12-2010 számú együttműködési szerződés alapján végzett agrár-környezetgazdálkodási illetve Natura 2000-JFGK ellenőrzések.

6. Idegenforgalmi és Oktatási Osztály

- 6.1. Bemutatás, látogatás, ezekkel összefüggő fejlesztések
- 6.2. A HNP ökoturisztikai létesítményeinek látogatottsága 2010-ben
- 6.3. Környezeti nevelés
- 6.4. Ökoturisztikai fejlesztési pályázatok

7. Jogi és Ügykezelési Osztály

1. Általános információk

1.1. Területi adatok (az igazgatóság működési területét az 1/A és 1/B melléklet ábrázolja)

1.1.1. Védett területek összes típusa

HNP Igazgatóság működési területe:			1 747 744 hektár			
	Védett		Ebből fokozottan védett (hektár)	Változás a tárgyévben (hektár)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (hektár)			Száma (db)	Kiterjedése (hektár)
nemzeti park	1	79 382	1207	0	1	24 704
tájvédelmi körzet	4	55 552	4 172	0	5	10 873
természetvédelmi terület	20	7 629	60	0	6	171
<i>ex lege</i> védett láp	201	6 492	0	0	–	–
<i>ex lege</i> védett szikes tó	94	5 300	0	0	–	–
országos jelentőségű védett terület összesen:	320	154 355	5 439	0	12	35 748
Ramsari terület	2	54 347	–	0	0	0
Bioszféra Rezervátum	1	54 500	1207	0	0	0
Erdőrezervátum	6	502	163	0	1	284
Világörökség	1	80 534	–	0	–	–
Európa Diploma	0	0	–	0	0	0
NATURA 2000 KMT*	6	294 159	–	3745	–	–
NATURA 2000 KTT*	124	269 269	–	4148	–	–

*: a NATURA 2000 területek két típusa átfed, összkiterjedésük 366 924 hektár

1.1.2. Terület nélküli természeti értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti emlék	0	0
Forrás	0	0
Barlang	0	0
Víznyelő	0	0
Kunhalom	860	18
Földvár	45	0

1.2. Az igazgatóság szervezeti felépítése

Az igazgatóság szervezeti-működési felépítését a 2. melléklet szemlélteti.

2. Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály

2.1. Hortobágy-Nagykunság Természetvédelmi Tájegység

2.1.1. Létszám

A Hortobágy-Nagykunság Természetvédelmi Tájegységben 2010-ben 13 fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot. Zalai Tamás augusztus 1-én érkezett a törzsterületre a Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegységből családi okok miatt. Közös örkerületet kapott Bessenyei László Bencével, így az örkerületek területi átrendezésére is sor került. Mindketten természetvédelmi területfelügyelő rangban dolgoznak. További változás, hogy a tájegységvezetői és őrszolgálatvezető-helyettesi beosztásból Dr. Végvári Zsoltot az igazgató júliusban felmentette. Munkakörét Tihanyi Gábor vette át, míg ő területfelügyelői rangban dolgozik tovább. Ősszel Kapocsi István igazgatóhelyettes lett, ezzel együtt megtartotta őrszolgálat vezető beosztását, de rá háruló további munkák miatt Tihanyi Gábor lett a Hortobágyi mellett a Nagykunság Természetvédelmi Tájegység vezetője is.

2.1.2. Technikai háttér

- Járműellátottság: Zalai Tamás tájegységbe kerülésével egy Ford Ranger terepjáró került a járműparkunkba. Ezt az autót közösen használják Bessenyei Lászlóval. Gulyás Andrásnak továbbra sincs szolgálati gépkocsija. Munkáját szolgálati motorkerékpárral, saját gépkocsival és gyalogosan végzi. Újszerű állapotú autója Tar Jánosnak van, illetve megkímélt állapotú az Ujfalusi Sándoré. A legtöbb autó 150.000-250.000 km között futott, jelenleg kisebb-nagyobb javításokkal még használhatóak, de félő, hogy új vagy újabb autók beszerzése nélkül egyszerre fognak tönkremenni. A tájegység Land Rover gépkocsija 312.000 km-t túllépve az év végére elejére már olyan állapotba került, amikor a szereltetés költsége már nem fenntartható.
- Számítástechnikai eszközök: A kapcsolattartás és a feladatok szervezése, teljesítése és ellenőrzése miatt alapvető fontosságú lenne a teljes körű számítógépes lefedettség. A munkánk során évről-évre növekvő számú ügyben való részvételünk szempontjából lényegesen optimalizálná a munkát az e-mailen történő kapcsolattartás. Ennek érdekében szükség lenne számítógépek beszerzésére. Ezt a szükségletet felismerve pályázati anyagok összeállításánál már igyekszem a szükséges forrásokat megteremteni.
- Szemléltető eszközök: A Látogatóközpontban ezek az eszközök rendelkezésre állnak. Esetleges külső – ilyen jellegű - munkavégzés esetén a jó szervezés megoldja az eszközök hiányából adódó problémákat.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: A szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézi távcső, állványos távcső, mobiltelefon) rendelkezésre állnak. Az optikai eszközök cseréjét, fejlesztését lehetőségek szerint igyekszünk elvégezni. Decemberben 2 szett (Kowa márkájú binokuláris távcső, állvány és teleszkóp) érkezett a halastói ROP pályázatból. Egy szettet kapott Dr. Végvári Zsolt – addig használt szettjét Gulyás András kapta meg, egy binokuláris távcső Budai Mihályhoz, míg egy teleszkóp Gál Lajoshoz került. Szintén decemberben kapott GPS készüléket Bessenyei László Bence és Ujfalusi Sándor.
- Egyenruha: a tájegység őrjeinek egyenruházata hiánytalan.

2.1.3. Természetvédelmi őrzés színvonala a tájegységben, a természetvédelmi őri munka értékelése

A természetvédelmi őrzés színvonala a körülményekhez képest elfogadható. Az őri létszám fejlesztésére még mindig lenne igény. Egyes örök területe átlagos kiterjedésű, míg másoké kimondottan nagy, azonban ezt az aránytalanságot a legtöbb esetben kompenzálja a kis öröktérrel rendelkező kollégák természetvédelmi őrzésen felül ellátandó feladatainak sokasága és sokszínűsége.

A társhatóságokkal történő együttműködés – bár az utóbbi időben a tájegység legnagyobb részén alkalmi, illetve eseti jellegű – megfelelő. Ezen még lehet javítani, a szervezési oldalt erősíteni, de a saját vagyongazdálkodásunkban lévő területek nagy aránya miatt ez kevésbé hangsúlyos feladat, mint például az Igazgatóság egyéb tájegységeiben.

Az őrszolgálati munkavégzésben sajnos nagy egyéni különbségek vannak. A tájegységben dolgozó örök között van olyan személy, aki egyéb területen megfelelő, sőt kiemelkedő szaktudással bír, de a természetvédelmi őrzés feladatait kevésbé lehet rábízni. Ugyancsak elmondható ez a természetvédelmi őri munka más szegmenseivel kapcsolatban is. Fontos feladat, hogy a hatékony munkavégzés ellátásához szükséges, legalább alapvető ügykezelési ismereteknek valamennyien készségszinten a birtokában legyünk (pl.: helyrajzi számmal kapcsolatos kérdések gyors és hatékony megválaszolása). A feladataink bővülése szinte évről-évre megfigyelhető, hiszen az őrszolgálat mind a vagyongazdálkodás, mind pedig a természetvédelmi fejlesztések területén kihagyhatatlan része a szervezet rendszerének. Például Budai Mihály vagyongazdálkodásban betöltött szerepe gyakorlatilag már a munkaidejének nagyobbik részét foglalja le – nem beszélve a szabadidejében végzett feladatokról. Zalai Tamás törzsterületre kerülése kimondottan kedvező volt. Nem csak az őri létszám növekedése miatt fontos, hanem azért is, mert szaktudásával (tájegységvezetőként mind elméleti, mind pedig gyakorlati téren sok tapasztalatot szerzett) és hozzáállásával példamutató a környezete számára. 2010. végére kidolgozta a Hortobágyon végzendő madár-monitoring munka alapjait, melynek alkalmazásával remélhetőleg egy hosszú távú és a madárvédelmi intézkedéseinket megalapozó adatbázis létrehozására nyílik lehetőségünk. Gál Lajos területe ugyan csökkent, ami az Egyek-Pusztakócsi mocsarakat illeti, de egyedüli természetvédelmi öröként a Tisza-tavon elengedhetetlen a vízrendőrökkel történő, szinte mindennapos együttműködése. A Tisza-tó körzetében és a Nagykunságban újabb természetvédelmi örök(ök) felvétele nagyon fontos lenne! A tájegységben dolgozó örök közötti együttműködés jó, gyakori a közös szolgálat-szervezés.

Az Igazgatóság egyéb osztályainak alkalmazottjaival is jó kapcsolatot tartunk fenn. Véleményem szerint a Természetvédelmi Őrszolgálat státusza az Igazgatóságon belül erős (az utóbbi hónapokban még inkább megerősödni látszik), amit minél gyorsabb és pontosabb munkavégzéssel a továbbiakban is fent kell tartanunk.

2.1.4. Természetvédelmi kezelés általános értékelése

A Hortobágyon és a Nagykunságban a természetvédelmi kezelés alapját a külterjes legeltető állattartás jelenti. Ebben a vonatkozásban az előző évekhez képest radikális változás nem történt. A téli takarmány megtermeléséhez a környezeti körülmények nem voltak kedvezőek. A réti széna kaszálás ugyan nagy intenzitással kezdődött – hiszen a rengeteg

tavaszi csapadék hatására hatalmas biomassza fejlődött -, de a betakarítás keserves volt. A folyamatos esők miatt a legtöbb esetben a renden is megázott a széna, illetve sok helyen a kaszálás közben kellett abbahagyni a tevékenységet. Sajnos több helyen így sem volt elkerülhető a gyepek összevágása. A bálák behordása rendkívül nehézkesen ment – helyenként az év végéig kint maradtak, mert egyszerűen megközelíthetetlené váltak bizonyos gyeprészek. A szántóföldi takarmánynövény termesztés sem volt jobb helyzetben.

A természetvédelmi kezelési céllal tartott saját állatállomány körül is számos probléma akadt. A Pentezugban a néhány éve rossz minőségben megcsinált nádtető nem akadályozta meg az U-alakú hodályba a víz bejutását. Az egyébként sem túl jó minőségű széna tárolására nem nyíltak optimális feltételek. Az év vége felé néhány javítási munkát kellett végezni (pl. vaskapu javítása, betonozás), amelyek során az anyag és a munkaerő be- és kiszállítása is folyamatos problémaként jelentkezett. A Karácsonyfokon lévő szarvasmarha év végi etetése a gátakon közlekedve minden nap a traktor felborulásának veszélyével járt és végül a jószágok beszállítása a Kacsatelepre is rendkívüli nehézségeket okozott. A bivalyok a Jusztusban nem tudtak olyan mértékű természetvédelmi élőhely kezelést megvalósítani, mint ami az eredeti elképzelés volt, ezért a későbbiekben a mocsár kezelését máshogy fogjuk megoldani.

A tűzok védelmét – ahogyan valamennyi földön fészkelő madárfajét – a csapadékos időjárás gyakorlatilag ellehetetlenítette erre az évre. A ragadozó madár védelemben értünk el sikereket, ami a rétisast illeti, de nagyon rossz költési sikert tudhattak magukénak a kerecsensólymok és a kék vércsék.

2.1.5. A természetvédelmi tájegységben megvalósult, vagy folyamatban levő természetvédelmi fejlesztések, kezelések:

A tájegységben az invazív növényfajok megjelenése több ponton szembetűnő. A lágyszárú vegetáció tagjai egyelőre még nem okoznak olyan jelentős problémát, mint egyéb tájegységekben, de a fásszárúak közül számos helyen állományalkotó növények vannak. A gyalogakác elleni küzdelem több helyen is folyik. A Kadarcsalján 2010-ben a második szárazzás nem tudott megtörténni a vízállapotok miatt. Ennél rosszabb volt a helyzet a Nagy-Kácsában, ahol egész évben nem volt mechanikai irtásra lehetőségünk a gyakori áradások miatt. Kis szerencse, hogy ezek az áradások a gyalogakác növekedési erélyét is lelassították.

Mivel 2010-ben átkerült a vagyonkezelésünk számos, korábban már folyamatban lévő erdő vagyonkezelési joga és hatósági engedélyünk is van a vegyszeres védekezésre az inváziós növényfajokkal szemben, így 2011-ben ezt a tevékenységet elkezdjük.

2010. nyarán néhány helyen kísérleti jelleggel permeteztük glifozát tartalmú szerrel a selyemkórót (*Asclepias syriaca*) és bálványfát (*Ailanthus altissima*). A selyemkóró jól reagált a szerre, de a bálványfa egyedeinek nagy része nem száradt ki.

2010. őszére befejeződött a Kerecsen Life pályázat. Egy nemzetközi konferencián poszterrel képviseltük az igazgatóságot. A későbbiekben a fenntartási tevékenységet az Igazgatóság önerőből fogja ellátni.

A korábban befejeződött Kék vércse Life pályázat utómunkáiként a fajvédelem mindennapi teendőit az Igazgatóság önjelöltjei 2010-ben is ellátta. Mindkét Life projekt részét képezték középvezetési elektromos szabadvezeték burkolások, melyek különböző okok miatt még a mai napig sem fejeződtek be, de 2010-ben is voltak szakaszok, melyek burkolása megtörtént.

Kezdetét vette a Halastói és a Rizsgát megszüntetésére vonatkozó KEOP-pályázat. Halastón egyelőre konkrét földmunka nem történt ezzel kapcsolatban, de a rizsgátak

megszüntetése elkezdődött Bagota térségében. Az év végéig a Hollós-ér és a Hortobágy-folyó által bezárt háromszögben csaknem teljesen végeztek a munkagépek.

A Halastói ROP pályázat befejeződött. Turisztikai infrastruktúra fejlesztő beruházások történtek, melyek részletezését egy másik munka tartalmazza.

Kezdetét vette az ún. mezőgazdasági KEOP pályázatokhoz történő feladat és eszközigény feldolgozása.

Megtörtént a saját vagyonkezelésű területeinken egy ún. problémafeltáró térképes állomány elkészítése, amely a bérleti viszonyokról és a gazdálkodási sajátságokról ad képet.

Folyamatban van a Balmazújváros melletti pusztákon a HTE Life+ pályázata, amely a Nagyszik és a Magdolna-pusztá legeltetési és vízviszonyainak rendbetételét célozza.

2.1.6. Természeti értékek állapotának összefoglalása (élőhelyek, fajok, tendenciák)

A pusztá jelentős része 2010-ben a sok csapadék hatására víz alá került. Ez meghatározó volt az itt élő szervezetek közösségei számára. A virágos növények jó virágzási évet tudhattak magukénak. A vízimadarak nem összpontosultak a halastavakra, hiszen a gyepeken is mindenfelé voltak alkalmas táplálkozó- és pihenőhelyek számukra. Ez okozta azt, hogy a madárvonulás során hatalmas mennyiségben nem jelentkeztek madárfajok egy-egy helyen. Ennek egyik szembevető példája volt az őszi daru vonulás, amely erősen szétagolt volt. Egyébként a maximum létszámát tekintve jóval alatta maradt az elmúlt évek számainak.

A csapadékos időjárás összességében a költő madárfajok állományait a legtöbb esetben negatívan befolyásolta. Ez világosan látszott a földön fészkelő és a ragadozó madarak tekintetében, de elég, ha csak a Tisza-tóból történő gémfélék fiókáinak mentésére gondolunk. A folyamatos esőzések a szerkötelepek sikerességét is tönkretették. A nyári viharban több helyen keletkezett kisebb-nagyobb kár a fás szárú vegetációban. Az ürgék is megsínylelték ezt a rengeteg csapadékot.

Összességében elmondható, hogy a tavaszi esők jó vizes élőhelyeket hoztak létre, így optimális feltételek alakultak ki számos vizes élőhelyhez köthető életközösség tagjai számára, de a nyár elejétől tovább folytatódó konstans esőzések – néhol szélsőséges, rövid időn belül lehulló özvénnyel – már egyre inkább hátrányosan befolyásolták az élőlények túlélését.

2.2. Bihari-sík Természetvédelmi Tájegység

2.2.1. Létszám

A Bihari-sík Természetvédelmi Tájegységben 2010-ben 5 fő természetvédelmi őr teljesítet szolgálatot. Ebben a létszámban szerepel a természetvédelmi tájegység-vezető is. Augusztus végéig egy fő közmunkás dolgozott a tájegységben.

2.2.2. Technikai háttér színvonala

- A rendelkezésünkre álló technikai eszközök állapota megfelelő.

- Járműellátottság: a tavalyi évhez képest változatlan, azaz a tájegységnél 1 db Toyota Hilux, 1 db Suzuki Jimny, 1 db Yamaha 125-ös motorkerékpárt használnak szolgálati célra a természetvédelmi őrök.
- Számítástechnikai eszközellátottság: A tájegység irodában 2 db asztali számítógép van, A3-as nyomtatóval.
- Egyéb irodai eszközök: A tájegység irodában 1 db A3-as fénymásoló van.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátáshoz szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézitáveső, állványos táveső, fényképezőgép, mobiltelefon, GPS) a rendelkezésre állnak.
- Egyenruha: a természetvédelmi őrök ruházata hiánytalan, jó állapotban van.

2.2.3. Természetvédelmi őrzés színvonala a tájegységben, a természetvédelmi őr munkáértékelése

A természetvédelmi szakmai feladatok (természetvédelmi kezelés terepi munkái, adatgyűjtések, monitoring munkák, adatfeldolgozás, gyakorlati védelmi intézkedések) elvégzésének színvonala jó. A hatósági feladatok végrehajtása, az intézkedések szakszerűsége és dokumentálása jó. A hatósági feladatok során a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséggel a kapcsolatunk jó. Mindemellett elmondható, hogy a tájegységben a természetvédelmi őrszolgálat létszáma megfelelő, az egyre szaporodó adminisztrációs, irodai jellegű és vagyongazdálkodási (megnövekedett bivaly állomány) munkák mellett a Natura 2000 területekkel kibővült védett területek ellenőrzésére is jelentős figyelmet fordítottunk.

2.2.4. A természetvédelmi tájegységben megvalósult vagy folyamatban lévő természetvédelmi célú fejlesztések és programok:

- Az andaházi KEOP pályázat megvalósulását megelőző adminisztrációs munkákban részt vettük, a kivitelezővel részletes területbejárásokat tartottunk. Ősszel kezdődtek meg a konkrét kivitelezési munkák, melyek a rendkívül csapadékos időjárásnak köszönhetően csupán a munkaterületek előkészítésére korlátozódtak. A kifejezetten rossz terepviszonyok miatt azonban ez is a vártnál több időt vett igénybe. Egyes területeken a meglévő töltések tisztítását csak csónakból tudták végezni. A területről folyamatosan engedték le, hogy a földmunkákat mielőbb el lehessen kezdeni, azonban a befogadók telítettsége miatt ezt nem tudtuk olyan mértékben végezni, hogy kotrási munkák megkezdődhessenek, így az várhatóan jövő év elejére tolódik.
- A beadott kis vizes KEOP pályázat egyes részei érintik a Bihari-sík TK-t.
- A beadott kis rizsgátas KEOP pályázat egyes részei érintik a Bihari-sík TK-t.
- A Csapó-tanyán a bivaly állomány részére fenntartott, illetve a raktárként használt hodályokon a nádtető javítása megkezdődött.
- Andaházán a villanypásztor karbantartási munkáit a közmunkás segítségével elvégeztük. A bivalyok szükséges állatorvosi vizsgálatát, oltását, vérvételét elvégeztük. A gulyából 30 darab bivaly elszállításra került. A gulya létszáma év végén 148 volt.
- Folyamatosan üzemelt az Andaházán kialakított természetvédelmi bemutatóhely és tanösvény. Az idei évben a látogató csoportok száma 25 körül alakult. A látogató csoportokat minden esetben szakvezető kísért. Elsősorban tavasztól-őszig látogatták a

környező települések általános iskolásai, lakosai. Az Andaházi Vizesélőhely-rekonstrukcióra jó rálátást biztosító megfigyelő torony egyre népszerűbb a környékbeli madarászok körében is. A tanösvény állapota helyenként leromlott, ezt a következő évben javítani kell, melyre majd a közmunkaprogram biztosít lehetőséget.

- Idén is megrendezésre került, október 8-án Földesen a természetvédelmi vetélkedő általános iskolások számára. A térség általános iskoláiban a biológia tanárok az ezekben szereplő ismereteket beépítették a biológia órák tananyagába.
- Októberben és novemberben a beadandó KEOP pályázathoz mértük fel a szigetelendő 20 kV-os középvezetési szakaszok oszlopait.
- A Kerecsensólyom - Life program részeként elvégeztük a monitoring munkákat, a vezetékoszlopok felmérését. Meggyűrűztük a fiókákat.

Az áramszolgáltató a következő kijelölt vezetékszakaszokon végzett szigetelést: Berettyóújfalu–Furta–Zsáka szakaszon 81 darab, a 47-es számú főút és Komádi közötti szakaszon 72 darab, Zsáka–Darvas–Csökmő szakaszon 85 darab, a 47-es számú főút mellett és az ún. Söre-derék közötti szakaszon 17 darab, a Mezősas–Körösszegapáti közötti szakaszra 60, Berettyóújfalu a Lele-tanya bekötőút és a 47-es számú főút között 9 darab, Tépén 2 darab, Nagyrábén 36 darab, Bihartordán 37 darab, Szomolyom–Mezőpeterd–Váncsod szakaszon 62 darab oszlopra helyeztet fel szigetelőpapucsokat.

- Kihelyeztünk 5 darab zárt kék vércse ládát. A fészektelepeken a szükséges karbantartási munkákat elvégeztük, két telepen a fiókákat meggyűrűztük. A nyár folyamán a kihelyezett szalakóta ládákat ellenőriztük, a fiókákat meggyűrűztük.
- Januártól március közepéig a tűzok telelőhelyeket, március közepétől május végéig a tűzok dűrgő-, illetve költőhelyeket, május elejétől július elejéig a tűzok potenciális költőhelyeit, szeptembertől decemberig a potenciális és tradicionális tűzok telelőhelyeket folyamatosan mértük fel a természetvédelmi tájegység területén. December közepén kifizettük a gazdálkodóknak, az általuk talált tűzokfészkek díjait.
- A fehér gólya fészkelő állományának felmérést a nyár folyamán elvégeztük 43 településen. 1 új fészket alá az áramszolgáltatóval közösen fészektartót helyeztünk Földesen. A fészektartó nélküli gólyafészkek, illetve átszerelhető üres tartók táblázatos összeállítását elvégeztük, és továbbítottuk az áramszolgáltató illetékes munkatársához.
- Szinkron számlálások:
 - Az elvégzett sas szinkron számlálás időpontjai: január 15.
 - Az elvégzett tűzok szinkron számlálások időpontjai: január 15., március 30., április 9.
 - Az általunk elvégzett kék vércse szinkronszámlálások: augusztus közepétől október legelejéig minden hét szerdáján
 - Erdei fülesbagoly számlálást tartottunk 3 alkalommal a tél folyamán, 15 településen.
- A tájegységben Derecske külterületén végezték a HNPI vagyonkezelésében lévő védett gyepen a keskenylevelű ezüstfa irtását.

2.2.5. A természetvédelmi tájegységben meghiúsult fejlesztések és vélhető okai:

A Csapó-tanya felújításának egyes szakaszai idén sem valósultak meg, aminek oka forráshiány. Erre a jövőben várhatóan az újonnan kiírt KEOP pályázat biztosít majd forrást.

Az andaházi KEOP pályázat kivitelezési munkái a vártnál lassabban haladnak, melynek oka kizárólagosan a szokatlanul csapadékos időjárás volt.

2.2.6. Természeti értékek állapotának összefoglalása (élőhelyek, fajok, tendenciák)

Az időjárási viszonyok igen szélsőségesen alakultak az idei évben is. Az egész évi időjárást a rendkívül sok csapadék határozta meg, ami a vizes élőhelyek kialakulásával (pl. Tetétlen: Sziget) fészkelő és táplálkozó helyet biztosított számos vízhez kötődő faj számára. Más fajok esetében azonban éppen ellenkezőleg, a felelős, sokszor hűvös csapadékos időjárás negatív hatást váltott ki, mely elsősorban egyes fajok fészkelési sikerében mutatkozott meg. Más fajok esetében – elsősorban a pusztai élőhelyekhez kötődő, későn költő fajoknál – a fészkelések jelentős időbeli csuszása volt jellemző, bizonyosan a kedvezőtlen májusi időjárás következtében.

Egyes, természetvédelmi szempontból jelentősebb fajok állományai a következőképpen alakultak:

- Kerecsensólyom: 8 ismert revírben (idén új revírek is ismertté váltak) csupán három pár költött sikeresen. Igen jelentős volt a fiókapusztulás a tavaszi hűvös, csapadékos időjárás következményeképpen.
- Kék vércse: A párok száma hasonlóan alakult az előző évhez. Összesen 67 pár költése vált ismertté. Tovább folytatódik az a trend, miszerint a szoliter párok eltűnnek, ami mellett egyes telepek jelentősége növekszik. Így évről évre állománygyarapodást tapasztalunk a Földes melletti Kálló-háti telep esetébe. Itt még a kedvezőtlen időjárási körülmények ellenére is stagnált a költő párok száma. Örömdetesen egy új, egyelőre kisebb telep is kialakult Andaházán, feltehetően a 2009-ben elvégzett természetvédelmi-erdészeti munkáknak köszönhetően. A költési siker elmaradt a korábbi években tapasztalhatótól, az átlagos fiókaszám is kisebb volt. A jövőben további segítség lehet a kék vércsék számára a vetési varjú kisebb terjeszkedése a kék vércse telepek közelében. Csak Berettyóújfalu és Földes térségében találtunk három új, kisebb telepet, melyek később akár új fészkelő helyül szolgálhatnak a kék vércsék számára.
- Tűzok: A folyamatos esőzések és rossz terep viszonyok jelentősen nehezítették a tűzok monitoring munkákat és a fészekkeresést. Tovább nehezítette a munkát a rendkívül magasra növő fű, ami a legtöbb helyen eltakarta a tyúkokat. Optimizmusra ad okot azonban a tűzok új (bár régebbiről ismert) fészkelő helyen való megtelepedése. Szinkron számlálások alkalmával max. 114 madarat számoltunk, de a téli (általában legsikeresebb) számlálást az időjárási körülmények nagyban hátráltatták. Összesen 16 fészek került elő, illetve további 3 csibés család.
- Szalakóta: Szintén megfigyelhető volt a költések időben való eltolódása, bár a fiókaszám itt inkább átlagosnak volt mondható. Összesen 33 pár költése vált ismertté, melyek jelentős része mesterséges odúban költött. Az elmúlt években kihelyezett nagy mennyiségű odú hatására új területeken is megjelentek.
- Rétisas: Egy új pár fészkelése vált ismertté, így két párra emelkedett a bihari állomány, melyből egy sikeres költés volt, ahol az öreg pár egy fiókát nevelt.
- Parlasi sas: A korábbi évekhez hasonlóan egy pár költött sikeresen. Azonban a megfigyelések számának gyarapodásából, és más helyeken revírt tartó egyedekből ítélve nem bízhatunk az állomány növekedésében.
- Pusztai ölyv: Továbbra is két pár költ a Biharban, melyből csupán egy volt sikeres.

- Vetési varjú: 9 telepen 1310 pár.
- Vizes élőhelyek fajai: Vizes élőhelyekhez kötődő fajok a csapadékos időjárás következtében az idei évben az átlagostól több helyen is fészkeltek. Több szikes-tó és vízzel feltöltődő lapos is jó fészkelési lehetőséget biztosított part madarak számára (bíbic, piros lábú cankó, nagy goda), bár helyenként a kezdeti revír foglalás utána sikeres költések elmaradtak. A jelentős csapadék mennyiség hatására idén több esetben találtunk szokatlan helyen költő partimadarakat (piros lábú cankó búzatáblában, kis lile szántóföldek közötti földúton). Több helyen alakultak ki fattyúszerkő telepek, és két kisebb fehérszárnyú szerkő kolónia is volt (marhával legeltetett kisebb laposban). Szintén marhával legeltetett kis szikes mocsárfoltban (ami a legtöbb évben száraz) költött sikeresen a vörösnakú vöcsök. Gulipán és gólyatölcs költések jelentősebb számban a klasszikusnak számító élőhelyeken, a kabai cukorgyári-ülepítők maradványainál és a Andaházán, valamint az előntött tetétleni Szigeten voltak. A viszonylag sok fészek azonban meglepően kevés sikeres költést eredményezett, feltehetően a heves nyári záporok következtében. A magasra nőő ecsetpázsitos gyepek hatására több haris revírt is megismertünk. Ahol szükséges volt, a gazdálkodóval egyeztettünk a szüksége pufferzóna kialakításáról.
- A csapadékos év feltehetően kedvezőtlenül hatott az egyébként enyhe gyarapodást mutató ürge állományra, de kétségkívül nehezítette a megfigyelést a magas növényzet is.
- Jó évnek bizonyult a sziki kocsord számára, a 2010-ben a tájegységben 19-20 000 tövet számláltunk, 78 különböző helyen. Örömdetes szokatlanul nagy számban észleltük a nagy szikibaglyot, melynek 911 rágásnyomát leltük, 33 helyen.
- Rendkívül gyenge év volt a kistűzű aszat számára. Csupán 384 tövet találtunk, 12 helyen. Korábbi években egy-egy helyen több tízezres állományai is ismertek voltak.

2.2.7. Havária esetek összefoglalása

A nyári árvizek alkalmával részt vettünk a védekezésben.

2.3. Hajdúság–Dél-Nyírség Természetvédelmi Tájegység

2.3.1. Létszám:

A tájegységben 5+1 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot. Ebből a létszámból Gyarmathy István őrszolgálatvezető-helyettes a tájegységben csak a Debreceni Nagyerdőre kiterjedő „független” örkerületében dolgozik.

2.3.2. Technikai háttér színvonala

- Járműellátottság: Jelenleg 2 db Ford Ranger terepjárót, 1 db Suzuki Jimny terepjárót és 2 db Yamaha TW-125 motorkerékpárt használnak az őrök szolgálati célra. Szél László és Horváth Tibor saját gépkocsiját használja szolgálati célra.

- Számítástechnikai eszközök: A tájegység irodájában működik 1 db asztali számítógép, az öröknél van elhelyezve további 3 db laptop. Az irodából leszerelt régi asztali gép a létavértesi szolgálati lakásban van. A laptopok közül kettő már igen régi, elavult, és csak korlátozottan használható. Horváth Tibor saját gépét használja.
- Szemléltető eszközök: Nincs ilyen. A szemléltetési, előadási feladatokat az igazgatóságon levő eszközök alkalmi használatával látjuk el.
- Természetvédelmi örök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézitávcső, állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon) rendelkezésre állnak. Idén 2 db Garmin GPS készüléket kapott Mazsu István és Szél László. Mazsu István régi készüléke használhatatlan. Már csak Beke István és Horváth Tibor használ saját tulajdonú készüléket.
- Egyenruha: a tájegység öreinek egyenruházata hiánytalan.
- A védett természeti területek megjelölésére szolgáló hatósági táblák elfogytak, nagyobb mennyiségre lenne szükségünk.

2.3.3. Természetvédelmi őrzés színvonala a tájegységben, a természetvédelmi őri munka értékelése

A jelenlegi létszám elfogadhatónak mondható, bár a feladatok folyamatos növekedése miatt az egyes tevékenységek között súlyozni kell. A megnövekedett vagyonkezelési feladatok (erdeink művelése, marhák ellátása-felügyelete) ellátása jó, de részben ezek időigénye miatt a területek természetvédelmi őrzése kevésbé kielégítő. Idén kevesebb időt tudtunk fordítani a területeken való rendszeres járőrözésre. A HNPI vagyonkezelésben levő területek, létesítmények felügyeleti ellenőrzése jó. A természetvédelmi szakmai feladatok ellátása jó, bár a kapacitás elégtelensége miatt a védett fajok felmérésében is súlyoznunk kell és van, ahol külső segítséget is igénybe veszünk (haris, gólya felmérés). Általánosságban elmondható, hogy a természetvédelmi kezelési munkákkal jól haladtunk az idén, és néhány területen jelentős előrelépést értünk el.

2.3.4. A természetvédelmi tájegységben megvalósult, vagy folyamatban levő természetvédelmi fejlesztések, kezelések:

- Hosszúpályiban a Fehértói-tározó területén a 91 hektárnyi villanypásztorral bekerített területen már negyedik éve tart a szürke marhák legeltetése. A cél a gyepek állapotának javítása, a nád és az egyéb vízi növényzet visszaszorítása, kopárok (esetenként nyílt vizes foltok) kialakítása. Ez évben jellemzően 68 állat legelt a területen. A bekerített területen kaszálás nem volt. A gyepek állapota sokat javult. A legelőn egy bontható szerkezetű fakarámot építettünk, és gyártattunk egy vontatható állatrakodót is. Az erdő körül kialakított és megrongálódott villanypásztori megjavítottuk az ellopott készüléket pótoltuk.
- A szürke marhák takarmányának biztosítása érdekében a következő kaszálások történtek:
 - Hencidán a Berettyó hullámterén: 2 ha, széna sodrása és beszállítása.
 - Létavértes, Lőszletörés: kaszálás, sodrás 4 ha, a takarmány behordása.
 - Hosszúpályi: kaszálás 15 ha, sodrás és takarmány behordása.

- Nagykereki, lucerna kaszálás 2 alkalommal: 9 ha, széna kaszálás: 5 ha. A bálák beszállítása.
- Kaszálás Nyírábrányban, Vámspécen: 5 ha
- Az idén a nedves talajviszonyok miatt a traktorral szárzúrást csak kevés helyen végeztünk. Ezeket a parlagfű és egyéb gyomok eltávolítása, valamint gyengén cserjés területek megtisztítása érdekében végeztük:
 - Hosszúpályi Petrovics-lapos és Kerek-fenék: 3 ha.
 - Újléta: 2ha.
 - Bagamér: 4 ha.
 - Vámspéc, Jónásrész: 8,2 ha.
- Számos területen végeztünk cserjeirtásokat és kézi kaszálásokat főként értékes láprétek és egyéb gyepes élőhelyek fenntartása, helyreállítása érdekében:
 - Galagonya irtás történt a Monostorpályi-legelő ÉNy-i csücskében: 1,5 ha (bérlo végezte)
 - Cserjeirtás Újlétán szibériai nőszirom és egyéb réteken: 0,6 ha.
 - Cserjeirtás a Nyárfa-lapos-dűlőn: 0,1 ha.
 - Akác sarjak levágása a Kék-Kálló-völgyben: 0,1 ha.
 - Cserjeirtás a bagaméri Silye-réten: 1 ha.
 - Cserjeirtás az álmosdi Bihariban: 0,4 ha.
 - Akác sarjak irtása a létavértesi Holdvilágos dombon: 0,3 ha.
 - Akác sarjak irtása a Sámsoni Úti Bellegelő kökőrcsines részén: 300 m²
 - Kései meggy sarjak és magoncok leverése Monostorpályi egyhajúvirág élőhelyeken: 0,3 ha.
 - Cserjeirtás a Káposztás-laposon: 0,8 ha.
 - Cserjeirtás a Jónásrészén: 1,5 ha
 - Létavértesi, Lőszletőrezen gyomos foltok kaszálása.
 - Kézi gyomirtó kaszálások Hencida, Pocsaj, Nagykereki, Hosszúpályi, Hajdúbagos területén: kb. 5 ha.
- Számos területen irtottunk kései meggyet kéreggyűrűzéssel és kihúzással (legtöbb esetben magyar nőszirom élőhelyeken:
 - Debreceni Nagyerdő, Medvesarok (Db. 215 A)
 - Haláp, Állóhegyi-tölgyes (Db. 429 J): 2 ha.
 - Bánk, Lúdas-csárda mögött: 3 ha.
 - Haláp, Rauchbauer-erdő (Db. 409 V, 405 G): 7 ha.
 - Paci-tölgyes: 2 ha.
 - Hármashégyi Tölgyesek (Db. 97 C, 98 E, 114 F): 0,1 ha.
 - Martinkai-tölgyes: 1 ha.
- Újabb területeken kezeltük az idegen honos fás szárú növényeket a fűrészes-vegyszeres technikával:
 - Újlétán akácot fűrtünk meg homoki gyepen: 1 ha
 - Akác megfűrése 2 foltban a Kék-Kálló-völgyben: 0,45 ha
 - Akác megfűrése a Martinkai-legelő déli szegélyén: 1 ha
 - Akácok és kései meggyek fűrése Álló-hegyen: 0,4 ha.
 - Amerikai kőris fűrése a Kék-Kálló-völgyben: 0,2 ha.

- Invazív növényeket vegyszeres pontpermetezéssel is irtottunk. A foltok kiterjedését sajnos nem tudjuk sok esetben pontosan megadni:
 - Akác sarjak pontpermetezése Újlétán, felújítási területen: 1 ha.
 - Gyalogakác pontpermetezése a Káposztás-laposon: 0,2 ha
 - Akác és kései meggy permetezése a Bánki-erdő hagyásfoltjain: 4,2 ha.
 - Selyemkóró pontpermetezése a Monostorpályi-legelőn: 0,5 ha.
 - Selyemkóró pontpermetezés a Kék-Kálló-völgyben, a Körises Arborétum kis tisztásán, a Jónásrészen, a Nyárfa-lapos-dűlőn, a Martinkai-legelőn: kb. 4 ha.
- Akác letermelését végeztük el a gyeperhelyreállítás érdekében a Martinkai-legelőn több foltban, összesen mintegy 5,4 ha kiterjedésben. Sarjadásuk megakadályozása főként a bérlők által végzett legeltetéssel történik.
- Korábban illegálisan művelt tormaföld bakhátainak tárcsázásos elegyengetése történt meg Újlétán 1 ha kiterjedésben.
- A tájegységben 13 zsilippel végzünk vízvisszatartást, és további 7 ideiglenes vízelkötést tartunk fenn.
- A Nagyerdőn két elhagyott hajléktalan szállás felszámolására került sor.
- A Debreceni Nagyerdőn 80 db énekesmadár odú került kihelyezésre. A hajdúböszörményi Tócsó-völgybe 3 db szalakóta odú, a Halápi-, és Bodzás-tározóhoz szintén 3 db szalakóta odú került. A hencidai Miklós-erdőben 1 db műfészék épült fekete gólyának. A pocsaji Kasza-pusztán 30 db vércseláda lett kihelyezve.

2.3.5. Természeti értékek állapotának összefoglalása (élőhelyek, fajok, tendenciák)

A tavalyi rengeteg csapadék rányomta bélyegét a területek állapotára. A lápok vízellátása kitűnő volt. Több alkalommal voltak a védett területeinken belvízi vésztározások (Martinka, Kék-Kálló-völgy), ami a gyepek használatát akadályozta. A védett víztározókon is gyakran változott a vízszint. Ezeken idén is létrejöttek a sirály- és szerkőtelepek. A hosszúpályi Fehértói-tározóban újabb bakcsótelep jött létre. Érdekes, hogy harisból viszont mindössze 6 példányt észleltünk a tájegység területén.

Mindössze 2 pár fekete gólya sikeres költését tudtuk követni. További 5 párnál vagy sikertelen volt a költés, vagy új fészkekben költöttek ismeretlen helyen. Mindenesetre a revírekben jelen voltak. További 1 pár fészkelését feltételezzük Nyírábrány közelében.

Jelentős, eddig ismeretlen védett növény állományokat fedeztünk fel még a védett területeken belül is. A sások különösen sok meglepetést hoztak. Sok helyen mutattuk ki a gyepes sást (*Carex caespitosa*). A bugás sásnak (*Carex paniculata*) 3 állományát találtuk a tájegységben. A tájegységre nézve új faj az árnyéki sás (*Carex umbrosa*), aminek három állománya került eddig elő. Tiszántúlra új faj a buxbaum sás (*Carex buxbaumii*) a Jónásrészen, és az északi sás (*Carex hartmanii*) egy újlétai és álmosdi réten.

A tájegységre nézve szintén új faj a Steven-boglárka (*Ranunculus strigulosus*), mely a Haneleken fordul elő. A mocsári aggófűvet (*Senecio paludosus*) sem ismertük eddig a tájegységből, melynek most két kis állományára bukkantunk.

Új, de viszonylag kicsi réti angyalgyökér (*Angelica palustris*) állományt találtunk Penészleken, az államhatáron áthúzódó lápon. Ennek a fajnak a mennyisége folyamatosan nő a védett területeken, amit a régen becserjésedett élőhelyek helyreállításával, valamint a magszórás utáni szárazzásokkal érünk el.

A cserjeirtás eredményeként idén már igen szépen virágzott a Jónásrész melletti Mogyorós-erdő zergeboglár állománya is.

Az egyhajúvirág állományokban rendkívül kevés példány virágzott az idén. Csak remélni tudjuk, hogy ez a mélypont nem a rohamos pusztulás jele, hanem csak az előző aszályos év eredménye.

A magyar nőszirm állományaiban nincs komoly csökkenés, köszönhetően a kései meggy irtásában végzett erőfeszítéseinknek. E munkát azonban egyetlen évre sem lehet abbahagyni, hiszen ennek a fajnak az élőhelyére növekvő nyomást fejt ki az invazív növények terjedése és az erdészeti művelés igénye is.

A nedves rétek orhideáira jó év volt. Nemcsak a pompás kosborból (*Orchis laxiflora* subsp. *elegans*) volt sok, de a hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*) állományai is látványos virágzást produkáltak. Az Álmosdi Darulápon idén is virágzott a két ismert tö széleslevelű ujjaskosbor (*Dactylorhiza majalis*).

Egyik közmunkásunk számos erdőrészletben és gyepon mért fel védett növény állományokat Hajdúsámson és Debrecen határában. Talált többek között egy új epergyöngyike (*Muscari botryoides*) állományt is a Hármashegy Tölgyesek Natura 2000 site-on. Folytattuk az ex lege védett lápok feltárását, minek eredményeként többek között újabb fehér zászpa (*Veratrum album*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), kúszó csalán (*Urtica kioviensis*), békaliliom (*Hottonia palustris*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*) stb. állományok kerültek elő.

A védett állatfajok feltárásában is vannak új eredményeink. A tájvédelmi körzet sok területén megtaláltuk az ugarcsigát (*Helix lutescens*). A megfelelő élőhelyeken nem látszik ritkának. Több helyen észleltük a barbár sáskát (*Calliptamus barbarus*) és az önbeásó sáskát (*Acrotylus longipes*). Ezek valószínűleg elterjedtek a homoki gyepeinken. Idén igen sok óriás törösdarazs (*Megascolia maculata*) figyeltünk meg. A létavértesi Nagy-legelőről előkerült a délvidéki poszméh (*Bombus argillaceus*).

A nagylepkékre (*Macrolepidoptera*) vonatkozóan sok adatot gyűjtött Józsa Árpád közmunkásunk. Feltárta a keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*) néhány új élőhelyét is.

Sajnos az özönnövények mennyisége rohamosan nő a tájegység területén.

2.4. Közép-Tisza–Jászság Természetvédelmi Tájegység

2.4.1. Létszám

Közép-Tisza–Jászság Természetvédelmi Tájegységben jelentős személyi változások történtek 2010-ben. A tájegységben hat fő természetvédelmi őr kezdte meg a szolgálatot az év elején. Zalai Tamás tájegységvezető július hónap végével távozott a tájegységből. Örkerületét és a tájegység vezetését Donkó Károly vette át, aki szeptember hónapban távozott az Igazgatóságról, és végül Monoki Ákos lett az új tájegységvezető. A Közép-Tisza–Jászság Természetvédelmi Tájegységben a saját vagyonnekezelésű erdőkkel kapcsolatos feladatokat december végétől a ideiglenesen vállalkozó látja el. A tájegységben maradt négy

természetvédelmi őr rendelkezik őrri vizsgával és fegyvervizsgával. Tallósi Béla, Sallai Zoltán, Monoki Ákos kiséghajó-vezetői jogosítvánnyal is rendelkezik. A két kolléga távozásával átszervezésre kerültek az örkerületek. Zalai Tamás örkerületét jelentős részben Juhász Tibor vette át a Jászságban, a Közép-Tiszán pedig Tallósi Béla és Monoki Ákos. Donkó Károly örkerültén Sallai Zoltán és Tallósi Béla osztozik.

2.4.2. Technikai háttér színvonala

A rendelkezésre álló technikai eszközök állapota többnyire kielégítő, a Suzuki terepjárón és az egyik szolgálati kiséghajón több javítani való probléma van, melyek 2011. év elején lesznek javíttatva.

- Járműellátottság: jelenleg 1 db Ford Ranger és 1 db Suzuki terepjárót, 2 db motorcsónakot, 1 db motorkerékpárt használnak a természetvédelmi őrök.
- Számítástechnikai ellátottság: a tájegység irodában 2 telepített asztali számítógép található Internet hozzáféréssel, továbbá 4 laptop. Ezen kívül pályázati forrásból Sallai Zoltánnál egy asztali számítógép található.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök rendelkezésre állnak (6 kézitávcső, 3 állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon, 4 GPS).
- Egyenruha: a régi őrök közül mindenki rendelkezik szabályos egyenruházati elemekkel. Az új munkatársak esetében az egyenruházat még nem teljes.

2.4.3. Természetvédelmi őrzés színvonala a tájegységben, a természetvédelmi őrri munka értékelése

A feladatok mennyiségéhez képest a négy fős őrri létszám nem elegendő. Költsési időszakban a létszám a feladatok ellátásához kevés. A területi jelenlét a két fő természetvédelmi őr távozásával jelentősen csökkent. Szerződéses erdész alkalmazásával a saját vagyongazdálkodású erdőterületek kezelésének problémaköre megoldódni látszik. A természetvédelmi szakmai feladatok ellátása jó, ugyanúgy, mint a hatósági feladatok végrehajtása. Az intézkedések dokumentáltsága jó színvonalú. A HNPI vagyongazdálkodásban lévő területek felügyeleti ellenőrzése jó. Kivételt képeznek ez alól egyes erdőterületek, amit azonban az őrzést a létszám növelésével sem lehetne megoldani.

2.4.5. A természetvédelmi tájegységben megvalósult vagy folyamatban lévő természetvédelmi célú fejlesztések

Anyagi és pályázati forrás hiányában a természetvédelmi célú fejlesztéseket elsősorban a gazdálkodók és bérlők végzik. Ezek közül kiemelendők egyes gazdálkodók egyre növekvő szürke marha állományai, valamint az Akolhádi-mocsárrét vegetációjának újabban marhával történő visszaszorítása. Természetvédelmi célú fejlesztések közé sorolható a nemesnyárasok hazai fafajú erdőkre történő lecserélése, ami az Igazgatóság számára jelentős anyagi bevételeket is jelent.

2.4.6. A természetvédelmi tájegységben meghiúsult fejlesztések és vélhető okai

Az idei esztendőben nem volt a Tájegységnek önállóan beadott pályázata.

2.4.7. Természeti értékek állapotának összefoglalása

A 2010. évben az időjárási és vízállási viszonyok jelentősen megváltoztak, az elmúlt kb. fél évtizedben jellemzővel összehasonlítva. Az átlagos hőmérséklet jóval elmaradt a korábbi években jegyzett értékektől, és a csapadék mennyisége is kimagasló volt (880-1100 mm). Az élővilágra ható klimatikus feltételek közül külön figyelmet érdemel a szokatlanul hűvös tavasz. A folyókon ismétlődően és tartósan levonuló magas árhullámok szintén nem elhanyagolható hatással voltak az élőhelyek természeti jellemzőire és az élővilágra. Az örkerületre jellemző védett vagy különös értéket képviselő természeti értékek életkilátásaira és szaporodására kedvezőtlenül hatott a sok csapadék és az elárasztás. A kiterjedt vizes élőhelyek előnyét leginkább egyes madárfajok élvezték, amelyek közül azonban a legtöbb faj nem költ rendszeresen a Tájegységben. A főleg Szolnok térségében meghatározó antropogén hatás intenzitása, az árvíz elleni védekezés során a védett területek határát képező minden töltésszakaszon növekedett. A természetes élőhelyek, így a tájvédelmi körzethez tartozó védett természeti területek és értékek állapota a korábbi évekhez képest jelentősen romlott. Ez utóbbi mindenek előtt a meleg és szárazságkedvelő fajokra és a hullámtérhez kötődő védett növényekre vonatkozik.

Tekintettel arra, hogy a természetvédelmi oltalom (országos védett és NATURA 2000) alatt álló területek majdnem kizárólag a folyók (Tisza és Zagyva) hullámtérben találhatók, azokra a vízállás, de főleg a nagyobb áradások mindenkor döntő hatással vannak. 2010-ben három nagy árvíz vonult le a folyókon. A téli áradást befagyás is követte, aminek igen nagy, főleg erdészeti károk lettek a következményei. Júniusban hosszantartó, magasan tetőző árvíz vonult le a Zagyván és a Tiszán is. A legtöbb hullámtéri védett növény állományai teljesen visszahúzódtak hosszú vízborítás következtében. Az év vége felé ismét befagyással kísért, tartós árhullám vonult le a folyókon. A vadállomány mellett az árvizek a megtelepedett hódállományra és számos védett növényfajra is kedvezőtlen hatással voltak. A sorozatos elárasztás lehetetlenné tették a hullámtéri rétek használatát, és az erdőgazdálkodási tevékenység is majdnem teljes mértékben elmaradt.

2.4.8. Havarria esetek összefoglalása

A természetvédelmi tájegységben nagyobb jelentőségű havaria eseménynek tekinthető a téli nagy áradás illetve egyidejű jegesedés, melynek révén telepített erdőterületek jelentősen károsodtak. A május-június hónapokban levonult igen magasan tetőző tiszai áradás szintén nagyon komoly hatást gyakorolt a Tájvédelmi Körzet természeti értékeire.

2.5. Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájegység

2.5.1. Létszám:

A Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájegységben 2010-ben 8 fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot. Varjasy Katalin a vagyongazdálkodási osztály munkatársaként tájegységünkben MTÉT koordinátori, valamint vagyongazdálkodással összefüggő feladatokat lát el.

2.5.2. Technikai háttér színvonala

- Járműellátottság: A tájegységben 5 db terepjárót használunk (Ford Ranger, Land Rover Defender 90, Toyota Hilux, Suzuki Jimny és Lada Niva), melyek közül a Toyota Hilux és a Land Rover műszaki állapota (a gyártási év, a futott km stb.) a tavalyi évhez képest romlott, a folyamatosan jelentkező javítási költségek miatt fenntartásuk nem gazdaságos, cserére szorulnak. Barcánfalvi Péter, Ebesfalvi Sarolta, Máté Rudolf nem rendelkeznek szolgálati gépjárművel, feladataikat saját autóval vagy más őr kollégák szolgálati járművével látják el. Tájegységünkben 3 db motorkerékpár (a motorok is sok kilométert futottak, cserére szorulnak), 1db motorcsónak, 1 db csónakmotor (tiszai ladikra szerelve), illetve 1 db Antonio Carraro Country 4300 traktor található.
- Számítástechnikai eszközök: A meglévő számítástechnikai eszközök állapota és használhatósága jelenleg még megfelelő, azonban pályázati forrásból javasolt a folyamatos cseréjük.
- Szemléltető eszközök: A ROP és a KAC pályázatokból beszerzésre került projektor, DVD lejátszó és hangsugárzó eszközök, valamint a display falak színvonalas szemléltetést tesznek lehetővé. Azonban a megfelelő előadó- és kiállító terem hiánya rontja a felhasználhatóságukat.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: A szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézi távcső, állványos távcső, mobiltelefon) rendelkezésre állnak. Herczeg Ferenc és Máté Rudolf őröknek nincs fényképezőgépe, ami a terepi adatrögzítést megnehezíti.
- Egyenruha: a tájegység őrjeinek egyenruházata hiánytalan.

2.5.3. Természetvédelmi őrzés színvonala a tájegységben, a természetvédelmi őr munkáértékelése

A 8 fős létszám elegendő a természetvédelmi őr alapfeladatok ellátásához. A védett és nemzetközi védelem alatt álló egységek a megye 5936,45 km² területén nem egyenletes eloszlásban találhatóak, ami továbbra is nehezíti a természetvédelmi őrzési és kezelői feladatok végzését. Az alacsony havi kilométer keretek miatt, a madármentések és egyéb természetvédelmi kezelői-őrszolgálati feladatok túlfutást eredményeznek.

A HNPI vagyongazdálkodásában lévő területek, létesítmények felügyelete, ellenőrzése megfelelő. A saját vagyongazdálkodású területekkel kapcsolatos ügyintézés tájegységünkben Varjasy Katalin koordinálja. A természetvédelmi kezelői és őrszolgálati feladatok végrehajtása és az intézkedések szakszerűsége jó, egyes őröket és ügýtípusokat illetően azonban fejlesztésre szorul.

2.5.4. A természetvédelmi tájegységben megvalósult vagy folyamatban levő természetvédelmi fejlesztések, kezelések, tevékenységek:

- Természetes erdő felújítási kísérletek a saját vagyongazdálkodású Tarpai-erdőben.
 - Lápi kutak üzemeltetése a Beregben, Kállósején Mohosnál és alkalomszerűen a Vajai-tónál.
 - A csarodai Báb-taván az égerfa és bokorfűz sarjak eltávolítása, a nyírfák kímélete mellett, valamint nyílt tűzegmoha felszín kialakítása.
 - Tájidegen fafaj (akác) vegyszeres kezelése az Olcsvaapátihoz tartozó Székos-erdőben, saját vagyongazdálkodású területen (Olcsvaapáti 057a,b).
 - Gyalogakác irtása a fülesdi mocsárréten (Fülesd 072/6 hrsz. és 072/8 hrsz.).
 - Élőhelykezelés a barabási Kaszonyi-hegyen (kaszálás, legyűjtés).
 - Erdőgazdálkodási munkák végzése az éves erdőgazdálkodási terv alapján. A munkák részletes ismertetése az éves erdőgazdálkodási tervben történik.
 - A Bátorligeti-ösláp vízpótlása, valamint a Fényi-erdőben lévő Károlyi-folyás vízviszatarthatása.
 - A tisztító kaszálások bátorligeti lápon, legelőn és a Fényi-erdőben.
 - A Fényi erdőben 1 ha területen cserjeirtás végzése, valamint a korábbi években megnyitott területeken 3 ha-on tisztítás végeztése.
 - Parkfenntartási munkák végzése Cégyéndányádon 13 ha kiterjedésben.
 - Közmunkaprogram: 2010-ben a tájegységünkben 7 fő volt közmunkásként foglalkoztatva változó kezdési időpontokkal, augusztus 31-ig, ill. 2 fő önkormányzati közmunkást vettünk át Cégyéndányád Önkormányzattól november elejétől év végéig.
 - MVH ellenőrzés: A területellenőrzések száma a tavalyi értékekhez hasonlóan alakult, annyi eltéréssel, hogy 2010-ben csak a természetvédelmi szempontból releváns helyrajzi számokat ellenőriztük közösen az MVH szakembereivel, ill. az ellenőrzés és a jegyzőkönyvezés időben különválasztva történt.
- **Oktatás és idegenforgalom:**
- Madarászfutam* - résztvevők száma: 60 fő
 - Nemzetközi Madármegfigyelő Nap* - résztvevők száma: 150 fő
 - Harisok éjszakája* - résztvevők száma: 20 fő
 - Partifecske-hajózás a Tiszán* - résztvevők száma: 100 fő
 - Gólya Road-show, Csengersima* - résztvevők száma: 50 fő
 - Előadások a tájegységhez tartozó óvodákban, általános- és közé iskolákban, főiskolán, egyetemen, szakvezetés a természetrajzi kiállításban* - résztvevők száma: kb. 300 fő
 - FETIKÖTEVIFE szakmai kirándulásán szakvezetés a Beregben* - résztvevők száma: 40 fő
 - Bátorliget* - szakvezetéssel töltött napok száma: 19 nap.
 - Szakdolgozók, gyakorlatosok* - 2010-ben 3 szakdolgozónak nyújtottunk segítséget és 10 hallgató töltötte nálunk a nyári terepgyakorlatát. A Nyíregyházi Főiskola hallgatóinak természetvédelmi terepgyakorlat biztosítása kb. 20 fő részvételével.
 - Cikkek, rövid közlemények a HNPI honlapra*: 11 db

2.5.5. Természeti értékek állapotának összefoglalása (élőhelyek, fajok, tendenciák, stb.)

Hazánkban, így a Bereg-Szatmári síkon is a 2010-es év rendkívül csapadékos volt. A korábbi mérésekhez képest havi és éves bontásban is rekord mennyiségű eső hullott. A legtöbb csapadék tavasz végi, nyár eleji hónapokban érkezett. Majd szeptemberben és

decemberben a tavalyi mennyiséget jóval meghaladó értékeket mértünk. A nagy mennyiségű eső eredményeként a védett területek egy részén a gazdálkodási tevékenységek korlátozottak voltak.

- Geofiton felmérés: A szatmári erdőkben a téltemető, hóvirág, kárpáti sáfrány, erdélyi csillagvirág, kockás kotuliliom állományok virágzásának nyomon követése.
- Egyéb védett növények felmérése: Sziki kocsord, kornistárnics, réti kardvirág, szibériai nőszirm, nyári tözike állományok virágzásának nyomon követése, a területek megfelelő kezelésének felügyelete.
- Fekete gólya felmérés (Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében idén 28 költést regisztráltunk, melyből 17 tönkrement. A fennmaradó 11 sikeres költésből összesen 25 fióka repült ki).
- Patak-köz erdőben 2010-ben előkerült a sápadt szemeslepke (*Lopinga achine*) 1 példánya (Natura 2000 jelölőfaj).
- Fehér gólya felmérés (kb. 90 településen).
- Haris felmérés (216 éneklő hím).
- Szalakóta felmérés (2 pár jelenléte a költési idő elején).
- Gyöngybagoly felmérés (20 pár).
- Parti fecske és jégmadár felmérés (Tisza, Szamos).
- Erdei fülesbagoly felmérés (szatmári és beregi települések).
- Réti sas felmérés (3 pár, 2 fióka repült ki, egy fészek nem volt visszaellenőrizve).
- Kerecsensólyom felmérés (2 pár)
- Hamvas rétihéja felmérés (4-8 pár, valószínűleg a fészkelések meghiúsultak a csapadékos idő miatt).
- Madármentés (20 faj, 81 egyedét szállítottuk be).
- Idős védett fák katasztrozése.
- Kérészrajzás (június 29.- július 4.).
- 100 db lápi póc ivadék elengedésének felügyelete a Gógó-Szenkén.
- Tegzesfelmérés segítése a Szatmárban (Oláh János).
- KFO felmérés.

3. Természetmegőrzési Osztály

Az osztály 2010. évi működéséről általánosságban elmondható, hogy erősödött az osztály koordinációs, felügyeleti és támogató szerepköre, és különös hangsúlyt fektettünk a szervezeti egységek közötti – kétirányú – információáramlás fejlesztésére is. A Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) folyamatos kiépülésével erősödött az informatikai szolgáltató tevékenység, melynek legfontosabb eleme az adatgyűjtési és -feldolgozási tevékenység terén kifejtett megnövekedett aktivitás volt (kutatás-monitorozási adatok, kutatási jelentések feldolgozása, öri adatközlés, 2011-től felügyelői adatközlés). A következőkben vegyük sorra az egyes részterületeket, témákat.

3.1. Személyi és technikai feltételek

Az osztály személyi állománya 2010-ben:

- Olajos Péter
- Deák Balázs
- Dudás Miklós
- Gábor Tamás
- Gáspár Ákos
- Dr. Göri Szilvia – 2010. őszétől a Természetvédelmi Fejlesztési Osztály vezetője
- Kiss Róbert
- Kődöböcz Viktor
- Lesku Balázs
- Dr. Lukács Balázs András – a 2010. év végén jelentette be távozását
- Dr. Magura Tibor
- Molnár Attila
- Sándor János

A működéshez szükséges technikai feltételek (gépjármű, irodai és terepi eszközök, stb.) meglétét és működtetését az igazgatóság központi és pályázati keretből biztosította. Összegezve elmondható, hogy az osztály működésének személyi és technikai feltételei elégségesek a feladatok ellátásához.

3.2. Természeti értékek állapotának regisztrálása, nyomon követése

Ebben a feladatkörben az elmúlt év egyik kiemelt projektje volt a „Táji értékek kataszterezése az Európai Táj Egyezmény hazai bevezetésének megalapozásához, a tájkarakter értékelés módszertanának kidolgozásához” című EGT/Norvég Finanszírozási Alap támogatásával futó pályázat (TÉKA) HNPI-re eső feladatainak koordinálása, a keletkezett adatok Természetvédelmi Információs Rendszerben való rögzítése, a pályázat adminisztrálása.

A másik kiemelt projekt a „Terepi felmérés a kunhalmok, mint tájjelemek MePAR-ban történő szerepeltetéséhez” volt az osztály feladata volt a tevékenység igazgatósági szintű irányítása, az eredmények feldolgozása.

Az elmúlt évben is folyamatos volt a kiemelt vizes élőhelyek (bregi lápok, Kállósemjéni Nagy-Mohos, Vajai-tó, Meggyes-lapos, Halas-fenék, stb.) állapotának folyamatos figyelése, a

természeti értékek általános nyomonkövetése, figyelemfelhívás, intézkedés kezdeményezése, kivitelezése.

Ennek a feladatkörnek eszköze a kutatás és monitorozás, valamint az őri adatközlés koordinációja, feldolgozása is ezeket később, külön pontban tárgyaljuk.

3.3. Biotikai adatbázisok, háttér-adatbázisok felépítése, működtetése

A Természetvédelmi Információs Rendszer folyamatos bevezetésének 2010. évi legfőbb tevékenysége a rendelkezésünkre álló, illetve általunk összegyűjtött archív és recens biotikai adatok letisztázása és adatbázisba rendezése volt.

Az év végére összegyűlt biotikai adatok mennyisége:

- Természetvédelmi őri adatközlés eredménye;
2008: kb. **15 ezer** rekord
2009: kb. **16 ezer** rekord
2010: kb. **20 ezer** rekord
- 1996-97 évi alapállapot-felmérés eredményei: kb. **22 ezer** rekord;
- *Carabidae* (futóbogár) adatbázis: kb. **10 ezer** rekord
- Kutatási jelentések zoológiai-botanikai adatai: kb. **10 ezer** rekord
- Projektek során (pl. LIFE) keletkezett adatok: kb. **20 ezer** rekord

Ez összesen mintegy **113 ezer rekordot** jelent, mely szám folyamatosan nő. Az importálásra (TIR-be) előkészített adatmennyiséget 2011. márciusában építjük be a rendszerbe, a következő feladat az lesz, hogy rutinszerűen **kereshetővé, lekérdezhetővé kell tenni** ezt az adatmennyiséget.

Az elmúlt évben is folyamatos tevékenység volt a **háttér-adatbázisok** fejlesztése, karbantartása (digitális térképi állományok, műholdfelvételek, légifotók, stb.).

3.4. Kutatási és monitorozó tevékenység

A) Kutatás a 2010. évben

- Állapotfelmérés az Egyek-pusztakócsi mocsarak rehabilitációját érintő területeken – a vizsgálat keretében a 2005., a 2006., 2007. és a 2008. évben visszagyepesített területeken a pókok (*Araneae*), futóbogarak (*Carabidae*) és madarak (*Aves*) felmérése valósult meg, valamint tartós kvadrátokban cönológiai felvételek és fitomassza-vizsgálatok történtek.

B) Monitorozó tevékenység a 2010. évben

- 8 növényfaj (*Angelica palustris*, *Cirsium brachycephalum*, *Iris aphylla* ssp. *hungarica*, *Lindernia procumbens*, *Marsilea quadrifolia*, *Pulsatilla patens*, *Pulsatilla pratensis* ssp. *hungarica*, *Thlaspi jankae*) populációméretének meghatározása összesen 26 helyszínen.
- 11 növénytársulás (*Quercus robori*-*Carpinetum*, *Agrostio-Alopecuretum pratensis*, *Acorelletum pannonici*, *Achilleo-Festucetum pseudovinae*, *Agrostio-Beckmannietum*, *Artemisio-Festucetum pseudovinae*, *Camphorosmetum annuae*, *Pholiuro-*

- Plantaginietum*, *Peucedano-Asteretum sedifolii*, *Festuco vaginatae-Corynephorretum*, *Potentillo arenariae-Festucetum pseudovinae*) cönológia felvételezése 12 helyszínen.
- Kijelölt lokalitásokban a *denevérek* felmérése valósult meg.
 - A vizsgálat során a korábbi években is felmért helyszíneken a *mohák* felvételezése valósult meg.
 - A vizsgálat során 6, a korábbi években is felmért élőhelyen valósult meg az ürge (*Spermophilus citellus*) állományának felvételezése.
 - A vizsgálat során a Öreg-Túr, a Zagyva, a Berettyó, a Sebes-Körös mentén halfaunisztikai vizsgálatok valósultak meg.
 - A vizsgálat során két darab 5x5 kilométeres mintanégyzet (5x5_T 064, 5x5_T 092 azonosítójú) élőhelyterképének elkészítése és az ott előforduló invázív növényfajok (*Ailanthus altissima*, *Amorpha fruticosa*, *Asclepias syriaca*, *Solidago canadensis* és *Solidago gigantea*) felvételezése történt meg.
 - *Kisemlősök bagolyköpetből* történő felmérése valósult meg a kijelölt lokalitásokban.
 - *Orthopteroid* felmérés az *Achilleo-Festucetum pseudovinae* (Angyalháza), és *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Újszentmargita) társulásokban
 - Nyolc, a korábbi években is felmért nyírségi gyeppen (Bagamér, Bátorliget, Bátorliget-Újtanya, Hajdúbagosa, Martinka, Nyíregyháza, Nyírtura, Rohod) valósult meg a *talajfelszíni ízeltlábúak* mintavételezése.
 - A vizsgálat során két, a korábbi években is felmért két nyírségi gyeppen valósult meg az *Orthopteroid* fauna felmérése
 - A Natura 2000-es fajok monitorozása keretében 4 faj (*Carabus hampei*, *Carabus hungaricus*, *Odontopodisma rubripes*, *Isophya stysi*, *Vertigo moulinsiana* valamint két gerinces állatcsoport (göték, pelék) felvételezése valósult meg a kijelölt mintavételi helyeken.
 - A Natura 2000-es fajok monitorozása keretében az *Orthotrichum rogeri* mohafaj keresése.
 - A Natura 2000-es fajok monitorozása keretében az *Euphydryas maturna* (Márokpapi) és a *Maculinea* fajok (Álmosd, Fülesd) felmérése.
 - A Natura 2000-es területek monitorozása keretében 6 *gyepterület extenzív és intenzív* felmérése valósult meg a kijelölt mintavételi helyeken.
 - Tisza fénycsapdák működtetése Tiszakóród és Tiszaszőlős határában

Összegezve megállapítható, hogy a korábbi évekhez képest jelentősen visszaesett a kutatási aktivitás, holott a természetvédelmi kezelés színvonalának fejlesztéséhez szükség lenne mind a problémafeltáró és –megoldó, mind pedig a felmérő-nyomonkövető jellegű kutatási tevékenység fejlesztésére. Sajnos a témában beadott pályázataink (Natura 2000 területek jelölő fajainak és élőhelyeinek feltárása) többszöri próbálkozás ellenére sem nyertek támogatást.

3.5. Pályázati tevékenység

Ez a tevékenységi kör jellemzően más szervezeti egységekkel közös tevékenységet ölel fel, az elmúlt évben is az egyik legnagyobb tömegét adta az összes feladatnak.

KEOP projektek szakmai koordinációja („szakmai felelősök”), egyéb részvétel

- „Természetes és természetyszerű erdők és fás legelők természetvédelmi kezelése, kialakítása a HNPI működési területén.”
- „Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban.”
- „Természetvédelmi fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Park Egyek-Pusztakőcsi mocsarak területén”
- „Az egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Parkban”
- „Vizes élőhelyek- és fás legelők rehabilitációja”
- „Kisvízterek rehabilitációja”
- „Hortobágy-folyó rehabilitáció”

LIFE projektek „utókezelése” – a projektek lezárását (2008.12.31.) követően 5 évig

- „A Beregi-síkság komplex élőhely-rehabilitációja”
- „Gyepterületek rekonstrukciója és mocsarak védelme Egyek-Pusztakőcsön”

Egyéb pályázati tevékenység – pl. HURO 0801 INTERREG írása (fentebb említett két pályázat, sajnos egyik sem nyert).

3.6. Élőhely- és fajvédelmi tevékenységek

Ezek kifejezetten **nem csak a TMO feladatkörébe** tartozó feladatok, itt a legfontosabb az osztályok szoros együttműködése. Az ide tartozó tevékenységek általában egy-egy nagyobb pályázati forráshoz (LIFE, KEOP) kapcsolódó tevékenységek, de a kisebb léptékűek ezek nélkül is működnek (pl. kisebb vízviSSzartartások, cserjeirtás, stb.). Ez a legösszetettebb tevékenységi kör, vannak kutatási, monitorozási, pályázati, logisztikai, engedélyeztetési, PR, stb. vonzatai is. A konkrét védelmi intézkedéseken túl ide tartozik a fajmegőrzési tervek készítésének feladata is, illetve az azokban foglaltak érvényesítése az osztály és más szervezeti egységek munkájában.

Ezek a feladatok folyamatosan végzett tevékenységek, nincs értelme a 2010. évet külön értékelni, elemezni. Az egyes tevékenységek és tevékenységi körök az Őrszolgálat munkáját részletező részben, illetve a pályázatok leírásánál szerepelnek.

3.7. Természetvédelmi kezelési tervek készítése

Ebben a feladatban az osztály koordinációs szerepkört tölt be, minden tervnek van kijelölt felelőse (felügyelő vagy természetvédelmi őr). A kezelési tervek "B" fejezetének készültségi állapota az év végén a következő volt.

Elkészült / elkészítendő természetvédelmi kezelési terv	Készültség foka/Elkészítés határideje
Bihari legelő TT, Bihari-sík TK, Bihari-sík TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Bátorligeti legelő TT, Bátorligeti legelő TT bővítése, Bátorligeti ősláp TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Hajdúsági TK, Hajdúsági TK bővítése, Hajdúbagosi Földikútya Rezervátum TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Baktalórántházi erdő TT, Fényi-erdő TT, Fényi-erdő TT bővítése, Debreceni Nagyerdő TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Közép-Tiszai TK Közép-Tiszai TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Szatmár-Beregi TK Szatmár-Beregi TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Tiszadobi ártér TT, Tiszatelek - Tiszaberceli ártér TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Kecskeri-pusztá TT Zádor-híd környéke TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Jászdózsai Pap-erdő TT, Borsóhalmi-legelő TT, Alsó Zagyva-hullámtér TT, Zagyva menti TT	Elkészült, felterjesztve a Szakállamtitkárságra
Hortobágyi NP Hortobágyi NP bővítése	A készítés folyamatban. 2012. december 31.
Tiszadorogmai Göbe-erdő TT	A készítés folyamatban. 2011. december 31.
Abádszalóki Úrbéri legelő TT Nagy-fertő és szártalan csüdfű TT	A készítés folyamatban. 2011. december 31.
Vajai-tó TT, Kállósemjéni Mohos-tó TT, Hencidai Csere-erdő TT	A készítés folyamatban. 2011. december 31.

Annak ellenére, hogy számos kezelési terv került felterjesztésre a minisztériumba, eddig mindössze egyetlen ilyen terv került jogszabályi kihirdetésre, holott ezzel a cselekménnyel jelentősen egyszerűsödne a természetvédelmi kezelés egyes elemei – például megszűnne egyes kezelési (legeltetés, kaszálás, cserjeirtás, stb.) tevékenységek évenkénti engedélyeztetési kötelezettsége.

A Natura 2000 területek fenntartási terveinek megírása még nem kezdődött el, de a feladatra készülni kell; ennek előfutára volt az elmúlt évben a minden egyes területre elkészített "prioritások és természetvédelmi célkitűzések jegyzéke".

3.8. Védetté nyilvánítások

A múlt évben elkezdődött a **Hortobágyi Nemzeti Park** bővítésének előkészítése. Minimális célkitűzés **az összes igazgatósági vagyongazdálkodási terület** védetté nyilvánítása, viszont ezen területek mozaikos, illetve szétszórótt elhelyezkedése, valamint szakmai irányelvek indokoltá teszik **nem saját vagyongazdálkodási területek** védetté nyilvánítását is, ennek arányát minimalizálni törekszünk.

A bővített nemzeti park kezelési terve már azzal a másodlagos célkitűzéssel íródik, hogy ez a dokumentum lesz egyben a **Hortobágy Világörökség** kezelési terve, és a **Natura 2000 terület** (KJTT és KMT) fenntartási terve is. 2012 végére tervezzük elkészíteni a kezelési terv végleges verzióját, 2013 közepére szeretnénk eljutni az egyeztető tárgyalásokig.

Nem hagyományos értelemben vett védetté nyilvánítás, de logikailag ide tartozik, hogy az elmúlt évben történt meg a **Natura 2000 hálózat felülvizsgálatát követő új terület kijelölés** (IN MOD) kihirdetése, a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelettel, melynek nyomán az igazgatóság működési területén lévő Natura 2000 hálózat kiterjedése 4147,64 hektárról új természetmegőrzési területtel és 3745,08 hektárral új madárvédelmi területtel növekedett (ez utóbbiak már korábban is Natura 2000 területek voltak, természetmegőrzési területként).

3.9. Kapcsolattartás más szervezetekkel, lakossággal

A) Kapcsolattartás más államigazgatási szervekkel:

- elsőfokú hatóságokkal (főleg a KöTeViFé-kkel) való kapcsolattartás: belföldi jogsegélyezés, ügyféli nyilatkozatok – a múlt évben jelentős előrelépés volt abban az irányba, hogy a védett természeti értéket érintő hatósági eljárásokban (természetvédelmi, vízügyi, erdészeti, földhivatali, építésügyi stb. is) **ügyfélként vegyünk részt** (mint természetvédelmi kezelő).
- településrendezési tervek véleményezése (természetvédelmi őrszolgálattal megosztva)
- eseti kapcsolatok államigazgatási szervekkel: adatszolgáltatás – az elmúlt évben leggyakrabban az erdészeti hatóság felé.

B) Kapcsolattartás társadalmi szervezetekkel: ennek keretében főleg a szakmai társadalmi szervezetekkel kellett folyamatos munkakapcsolatot fenntartanunk. Fő partnereink: Hortobágy Természetvédelmi Egyesület, MME, WWF, E-Misszió Egyesület, Jász kun Természetvédelmi Szervezet, Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Dél-Nyírség-Bihar Egyesület (a teljesség igénye nélkül).

C) Kapcsolattartás kutatóintézetekkel, tudományos műhelyekkel: Fő partnereink: Debreceni Egyetem Állattani és Ökológiai Tanszéke.

D) Nemzetközi kapcsolattartás: általában egyezményekhez (pl. Ramsari ~), illetve futó projektekhez (LIFE projektek, vagy INTERREG projektek) kapcsolódik. Ezen túl külföldi szakmai szervezetekkel is ápolunk kapcsolatokat (EUROSITE, EUROPARC). Ide sorolható a testvér nemzeti parkokkal való együttműködés is.

E) Egyéb kapcsolattartás: általában eseti jellegű, egy-egy témához, problémához kapcsolódik, például a NATURA 2000 hálózat működtetése kapcsán zajló kommunikáció, vagy védett fajok egyedeinek előfordulásához kötődő konfliktusok (pl. denevérek a panelrepedésben, stb.)

3.10. Informatikai tevékenység

- az igazgatóság számítógép-parkjának karbantartása, a változó igényeknek megfelelő fejlesztése
- személyi számítógépek felügyelete
- egyéb eszközök felügyelete, karbantartása
- a belső hálózat és levelező rendszer működtetése
- a honlap működtetése (Oktatási és Idegenforgalmi Osztállyal együttműködve)
- a belső nyilvántartási és az iktatási rendszer működtetése a Jogi és Titkársági Osztály és a gazdasági részleg feladatköre - itt csak technikai segítség
- az ingatlan- és vagyonyilvántartás működtetése a Vagyongkezelési Osztály kompetenciája - itt csak technikai segítség
- Az igazgatóság adatbázisaival kapcsolatos teendők, lásd fentebb.
- TIR bevezetése, működtetése.
- Eszközbeszerzések: központosított közbeszerzés bonyolítása, vásárlások, árajánlatok kérése.
- Pályázatokhoz tartozó, informatikai jellegű és kommunikációs eszközök vásárlása.

3.11. Egyéb tevékenység

Azok a feladatok tartoznak ide, melyek a fentiekbe nem vagy kevésbé sorolhatók. Természeténél fogva ez a legsokszínűbb csokor, ide tartozik a kiadványok, könyvek, könyvrészek írása, részvétel konferenciákon, szakmai rendezvények szervezése, eseti csoportvezetések, ismeretterjesztő előadások és iskolai órák tartása, szakdolgozók szakmai támogatása és még egy sor más tevékenység.

Ezekkel kapcsolatban legfeljebb annyit szükséges közölnünk, hogy az elmúlt évben is nagy mennyiségű, sok esetben soron kívül adódó feladatról volt szó, illetve még azt, hogy rájuk fordított idő sokszor nem állt arányban természetvédelmi fontosságukkal.

4. Természetvédelmi Fejlesztési Osztály

4.1. KEOP pályázatok

Az alábbi három természetvédelmi KEOP pályázatunk nyert támogatást megvalósítására (2. forduló). Megkötöttük a támogatási szerződéseket (1.,2. projekt) és a kivitelezésre vonatkozó közbeszerzési eljárások sikeres lebonyolítása után megkezdődött a projektek megvalósítása :

1. Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban (rizsgátak és árokrendszerek felszámolása, a Hortobágyi Öregtavak részleges rekonstrukciója).
2. Vizes élőhelyek és fás legelők megőrzése és fejlesztése az Észak-Alföldön (Andaházi vizes élőhely rehabilitáció – Bihari-sík TK, fás legelők helyreállítása és a Boroszló-

kerti Holt-Tisza rekonstrukciója – Szatmár-Beregi TK). A Boroszló-kerti Holt-Tisza rekonstrukciójának műszaki átadás-átvétele megtörtént.

3. Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban – KEOP I. ütem. Ebben a projektben a kivitelezés még nem kezdődött meg, a sikeres támogatási döntésről szóló értesítést megkaptuk, a támogatási szerződés megkötése folyamatban.

Három darab, a tavalyi évben benyújtott első forduló természetvédelmi fejlesztési pályázatunk nyert támogatást projekt előkészítésre az év első felében:

4. Az egykori Bombázó Lőtér tájrehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Parkban.
5. Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Parkban – KEOP II. ütem.
6. Természetvédelmi fejlesztések az Egyek-Pusztakócsi mocsarak területén.

A pályázatokba foglalt tanulmányok a közbeszerzési eljárások sikeres lebonyolítását követően elkészültek, megtörtént a tervezők kiválasztása, jelenleg a tervezések zajlanak.

Négy első forduló pályázatot nyújtottunk be a KvVM Fejlesztési Igazgatósághoz projekt előkészítésre 2010. február 1-én, melyek támogatást nyertek és az év második felében megkötöttük a támogatási szerződéseket:

7. A Hortobágy-folyó és vízrendszerének ökológiai célú vízutánpótlása.
8. Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén – KEOP II. ütem.
9. Kis vízterek rehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.
10. Természetes és természetyszerű erdők és fás legelők természetvédelmi kezelése, kialakítása a HNPI működési területén.

A pályázatokba foglalt tanulmányok elkészítésére sikeresen lebonyolítottuk a közbeszerzési eljárásokat, jelenleg a tervezések elvégzésére vonatkozó közbeszerzési eljárások jóváhagyása zajlik.

A fentebb felsorolt, összesen tíz természetvédelmi fejlesztési KEOP projektünk teljes (tervezés+megvalósítás) bekerülési költsége meghaladja a 6 milliárd Ft-ot.

4.2. KIOP pályázatok

A 2007-2008-ban lezárt, a projektek fenntartási időszakában szükséges éves nyomonkövetési jelentéseket benyújtottuk, melyeket a KvVM FI elfogadott.

1. Élőhely-rekonstrukciós programok és erdei iskola kialakítás a HNPI illetékességi területén (1.1. Nagyiváni tűzok élőhely rekonstrukció, 1.2. Bihari-sík TK tűzokvédelem, 1.3. Erdei iskola építése, Máta). Fenntartási időszak vége: 2012. 10. 31.
2. Élőhely-rekonstrukciók a HNPI illetékességi területén (2.1. Német-szigeti vizes élőhely rekonstrukció, 2.2. Helmec-szegi Holt-Tisza rekonstrukció). Fenntartási időszak vége: 2012. 12. 05.

3. Szabadvezeték kiváltás, illetve megszüntetés a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság területén. Fenntartási időszak vége: 2013. 06. 24.

5. Vagyongazdálkodási Osztály

5.1. Természetvédelmi kezelés birtokügyi viszonyai

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2010-ben jogszabályban előírt kisajátítási kötelezettség végrehajtása, illetve védett területek elővásárlási jogának gyakorlása útján összesen 192,2 ha termőföldet vett a Magyar Állam tulajdonába. A HNP törzsterületén lévő erdők (Nyírerdő Zrt.-től 1087 ha, Északerdő Zrt.-től 139 ha) vagyongazdálkodási jogának rendezése 2010-ben a vagyongazdálkodási szerződés létrejöttével lezárult, továbbá a tárgyévben kerültek vagyongazdálkodásba további berettyóújfalui védett területek (Andaháza) is. A 2010. év végére vagyongazdálkodóként ill. tulajdonosi jogok gyakorlójaként az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő földterület nagysága **100 251 hektár**.

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő területek 80 %-án a természetvédelmi kezelést biztosító földhasználat haszonbérbeadással történik. A közel 78 000 hektár védett terület természetvédelmi kezelése 17 000 hektáron természetvédelmi fenntartási megállapodással, a többi területen haszonbérleti jogviszony útján valósul meg. A 2010-ben létrejött, ill. meghosszabbított szerződéseket a természetvédelmi kezelés tervezhetősége érdekében a 2009-ben indult új Agrárkörnyezet-gazdálkodási Program 2014. augusztus 31-ig tartó hatályáig kötötte meg az Igazgatóság. 2010. december 31-i állapot szerint Igazgatóságunk 929 db hatályos haszonbérleti szerződést tartott nyilván. A bérleti díjak 2010-ben szántók esetében 1 042 Ft/AK, gyepterületeknél legelő hasznosítás esetén 6 252 Ft/ha, kaszáló esetén 8 336 Ft/ha összegben alakultak. A nádas területek haszonbérleti díja 16 000 Ft/ha értékben kerültek megállapításra.

5.2 Természetvédelmi kezelés a saját gazdálkodás eszközrendszerével

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2010. évben a saját hasznosításban művelt területei közül 3456,77 hektáron igényelt egységes területalapú támogatást. A támogatási rendszerekben szerepeltetett területekből 3193,56 hektár gyepterület, 302,81 hektár pedig szántó művelési ágú terület. A szántók jelentős területén tűzvédelmi célú élőhelyfejlesztés valósul meg, másrészt a termelt tömegtakarmány az Igazgatóság tulajdonában lévő legelő állattálmány téli takarmányozását szolgálja (Karcag-Disznórét 47 ha, Nádudvar-Mihályhalma 133 ha, Püspökladány, Ágota-puszta 38 ha). A művelt szántó területek mellett 8,1 ha szántó pihentetett területként 37,12 ha pedig időszakos gyepterületként (visszagyepesített szántók) került hasznosításra. Jelentős vízivad őszi-téli táplálkozó területként illetve takarmány termő területként szolgált az AKG célprogram előírásai alapján művelt hortobágyi (Kungyörgy) szántóterületek is. A saját hasznosításban lévő gyepterületek jelentős része a Hortobágy-Nagyunság és Bihari-sík tájvédelmi körzetben találhatóak, itt az Igazgatóság állat állományának legeltetésével (szürke marha, fekete marha, bivaly, przewalski ló, hortobágyi racka,) valósult meg a védett területek természetvédelmi kezelése.

Igazgatóságunk 6621 hektáron állami tulajdonú erdőterület vagyongazdálkodója. A HNP törzsterületén, korábban állami erdészeti Zrt.-k kezelésében lévő védett erdők (Nyírerdő Zrt.-

tól 1087 ha. Északerdő Zrt.-től 139 ha) vagyonkezelői jogának 2010 évi rendezésével a HNPI erdőgazdálkodóként is nyilvántartásba került.

Az erdőműveléssel érintett területből 326 hektáron van folyamatos erdőfelújítás és 164 hektáron erdőtelepítés, amelyből 2010 évben 50,4 ha-t a Szatmár-Beregi TK-ben sikeresen befejezett erdősítéssé nyilvánított az illetékes erdészeti hatóság. Az említett erdőfelújítások területéből 169 hektár a Hortobágyi Nemzeti Park és a Bihari-sík TK területén található. A Közép-Tiszai TK területén a 2010. évi téli-tavaszi árvizek katasztrofális következményű pusztítást végeztek a folyamatban lévő erdősítésekben. Január, február hónapokban a téli árvíz ráfagyott a csemetékre, aminek következtében az árvízi zajlás a 2009 őszén erdősített felújítások 100 %-át megsemmisítette. Az idősebb 1-3 éves erdősítéseket a jég letarolta, az addigi növedéket tönkretette. A második tavaszi árhullám az elmúlt 4 év erdősítéseit teljes mértékben tönkre tette (a 3 m-nél alacsonyabb csemeték elpusztultak). Ennek következtében a Közép-Tiszai TK területén 87 ha eredményes erdőfelújítás semmisült meg, amely következményeként 87 ha erdő-felújítást kell az Igazgatóságnak a következő egy-két évben elvégeznie. A rendkívüli csapadékos időjárás és a hatalmas árvíz kár következtében a HNPI a Közép-Tiszai TK területén nem végzett fahasználati tevékenységet 2010-ben.

A többi tájegységben végzett fahasználatból keletkező árbevételt a természetvédelmi kezelés részét képező erdő felújítási munkákra fordítja az Igazgatóság.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a jelenleg folyó üzemtervi ciklusban (2007. március 1. – 2017. február 28.) két vadászterületen vadászatra jogosult, mely vadászterületek csaknem teljes egészükben védett természeti területeket tartalmaznak, ill. természetvédelmi okból különleges rendeltetésűek. A vadászterületeken belül a HNPI vagyonkezelésében lévő termőföldek aránya eléri a 95 %-ot, kiterjedésük 54 057 (Hortobágy) illetve 14 206 (Egyek-Tiszafüred-Kócsújfalu) hektár

A Vtv. (vadászati törvény) által kötelezően előírt szakszemélyzet alkalmazás két fő foglalkozású hivatásos vadász, továbbá kapcsolt munkakörű hivatásos vadászok hatósági nyilvántartásba vételével kerül teljesítésre, akik alapmunkakörüket tekintve természetvédelmi örök, ökológiai felügyelők, vagyongazdálkodási előadók. A vadgazdálkodási tervezés alá eső vadfajok tekintetében a természetvédelmi szempontból közömbös, vagy kívánatos vadfajok esetében erősen extenzív a hasznosítás mértéke.

Azon vadfajok esetében, amelyek természetvédelmi szempontból problémát okoznak, a jogszabály által biztosított keretek között minden eszközt alkalmazunk az állomány-szabályozás érdekében (vaddisznó esetében, a lőfegyveres vadászat mellett élő befogók használata). A jelenlegi jogszabályi környezetben a róka és a dalmányos varjú állomány hatékonyabb állomány szabályozása érdekében valamennyi legális élve fogó csapdázási módszer alkalmazására törekszünk. A 2007-2008. vadászati évtől két szomszédos vadászatra jogosulttal létrejött bér vadászati szerződéses jogviszony 2010 évben további egy szomszédos jogosulttal kötött szerződéssel bővült.

A Miskafoki-holtág (más elnevezés szerint: Tiszacsegei Nagyerdei Holt-Tisza) a Hortobágyi Nemzeti Park területén fekszik. A halászati jogot (mint a Magyar Állam önálló halászati jogát) a HNPI gyakorolja. Hasznosítását az elmúlt évben 1 fő kisszerszámos halász, illetve a Tiszacsegei Horgász és Természetvédelmi Egyesület végezte.

Az igazgatóság gyakorolja a halászati jogot a Hortobágy folyó 76 kilométeres szakaszán. A víztér halászati hasznosításában közreműködik a Nádudvari Sporthorgász Egyesület és két fő kisszerszámos halász.

Az igazgatóság 2010-ben pályázatot nyújtott be a Jánd és Olesvavapáti külterületen fekvő Fótoskerti holtág halászati hasznosítására. A pályázat sikeresen zárult, a Vidékfejlesztési Minisztérium Igazgatóságunkkal kötötte meg a haszonbérleti szerződést 15 éves időtartamra. A halászati hasznosítás gyakorlására egy helyi horgászegyesülettel folytat egyeztetést az Igazgatóság.

5.3 A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal a DSZ/12-2010 számú együttműködési szerződés alapján végzett agrár-környezetgazdálkodási illetve Natura 2000-JFGK ellenőrzések.

A 2009 - 2014 között megvalósuló agrár-környezetgazdálkodási program keretében szakértőként közös ellenőrzéseket hajtottak végre az Igazgatóság alkalmazásában lévő MTÉT (Magas Természeti Érzékenyséű Területek) koordinátorok az MVH területi ellenőr munkatársaival.

2010-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (Szatmár-Beregi MTÉT) 27 ügyfélnél összesen 1 245 ha-on, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megyében (Hortobágy MTÉT) 16 ügyfélnél 2 426 ha-on valósult meg az AKG-MTÉT célprogramok által előírt feltételek betartásának ellenőrzése. Hajdú-Bihar megyében (Bihari-sík MTÉT) további 5 ügyfélnél 684 ha-on valósult meg a célprogramok ellenőrzése. Fenti megállapodás keretében 2010-ben a Natura 2000 státuszú területek illetve jogszabályba foglalt gazdálkodási követelmények ellenőrzésére az Igazgatóság teljes működési területén 385 ügyfélnél tartott ilyen jellegű ellenőrzést az MVH a HNPI munkatársai (MTÉT-koordinátorok, természetvédelmi őrszolgálat tagjai) bevonásával.

A Vagyonkezelési Osztály tevékenységét összefoglaló táblázatokat az 3-9. mellékletek tartalmazzák.

6. Idegenforgalmi és Oktatási Osztály

6.1. Bemutató, látogatás, ezekkel összefüggő fejlesztések

A HNPI a jelenlegi szerkezetű és volumenű ökoturisztikai tevékenységét 2007-ben kezdte el Hortobágy településen a Látogatóközpont megnyitásával. A nemzeti park megjelenése a turizmusban új helyzetet teremtett, hiszen az Igazgatóság által létrehozott új kiállítások és ökoturisztikai programok egyre népszerűbbek a Hortobágyra érkező turisták körében. 2010-ben 134 596 látogatót fogadtak egységeink, ezen belül 250 csoportot. Mára már az ökoturisztikai programok iránt a belföldi vendégek körében is egyre jelentősebb a kereslet.

A HNP belépése a turizmusba versenyhelyzetet teremtett a Hortobágy településen belül is. A turizmussal foglalkozó helyi vállalkozások is bekapcsolódtak ökoturisztikai programok szervezésébe és értékesítésébe.

Az Idegenforgalmi és Oktatási Osztály fontos feladata az elmúlt években átadott ökoturisztikai létesítmények működtetése, ezek a Látogatóközpont és Kézművesudvar, a Nemzeti Parki Információs Iroda, az Ajándékbolt, a Körszín Kiállítóhely és Ajándékbolt, a Pásztormúzeum, a „Fecskeház” Erdei Iskola, a Hortobágy-halastavi Kisvasút, a Hortobágyi Vadaspark és a „Csárdaút”, (a Kadarcsi, a Hortobágyi, a Meggyes csárdák kiállítása). Emellett fontos feladat a nemzeti parkba érkező vendégek megfelelő informálása, illetve részükre szakvezetések, programok szervezése. A Látogatóközpontban működő Nemzeti Parki Információs Iroda látja el a Hortobágyra érkező vendégek informálását és ökoturisztikai programokat szervezését. E mellett egyre fontosabb feladat a környezetvédelmi nevelés és a szemléletformálás.

6.2. A HNP ökoturisztikai létesítményeinek látogatottsága 2010-ben

	Látogatók száma (fő)
Látogató Központ	35.151
Múzeum/kiállítás (Páasztormúzeum + Körszín)	72.607
Szakvezetési túra	1.916
Halastavi Kisvasút	8.478
Nyílt/jeles nap, rendezvény	15.000
Tisza-tavi Vízisétány	18.000

2010 októbere folyamán 21 alkalommal szerveztünk darunézó programot, amelyen 1 219 fő vett részt. A program kora délután kezdődött a HNP Látogatóközpontjában. Egy daruvonulásról szóló előadás és film után természetvédelmi őrünk kíséretében a vendégek megfigyelhették a darvak a táplálkozó területeken, majd napszállta előtt láthatták a madarak éjszakai helyre történő behúzását. A darunézó programot negyedik éve szervezzük, ez idő alatt sikerült ezt a teljesen új programot népszerűvé és az egész országban ismertté tenni.

Az ökoturisztikai létesítmények megnyitása valamelyest "széthúzta" az idegenforgalmi szezon, amelyet jól tükröz az a tény, hogy a Látogatóközpont egész évben fogad csoportokat. A HNP Látogatóközpontban 40 nagyobb rendezvényt (konferenciát, magyarországi és uniós tréningeket, kül- és belföldi szakmai csoportok és delegációk fogadását, sajtótájékoztatókat) bonyolítottunk le az elmúlt év folyamán. Saját rendezvényeket szerveztünk (Daruünnep, Víz Világnap) és saját programmal csatlakoztunk a nagyobb hortobágyi rendezvényekhez (Biovásár, Hídivásár)

Részt vettünk az Utazási kiállításokon és a Magyar Nemzeti Parkok Hete rendezvényen, amelyhez szakvezetésekkel csatlakoztunk.

Az osztály fontos feladata a nemzeti parki marketing, ennek keretében kiadványok, tájékoztató táblák készítése. A hivatalos weboldal feltöltése, frissítése, a bemutatási infrastruktúra nyilvántartása.

6.3. Környezeti nevelés

Az osztály másik fontos tevékenységi köre a környezeti nevelés és szemléletformálás. Ennek megnyilvánulása a tanulmányi kirándulások, terepi programok szakvezetése, saját erdei iskola üzemeltetése, erdei iskolai programok vezetése, kihelyezett foglalkozások, témanapok, előadások tartása, ökoiskolák programjainak szervezése, pályázatainak segítése, foglalkozástervek, szemléltetőanyagok, prezentációk összeállítása, kiadványok, munkafüzetek szerkesztése. A környezeti nevelési programok keretében 5381 tanulót ezen belül 97 iskolai csoportot fogadtunk 2010-ben.

6.4. Ökoturisztikai fejlesztési pályázatok

A 2004-2007-ig tartó fejlesztési szakaszban az volt a szakmai alapelv, hogy az új létesítmények szolgálják ki a nemzeti parkba érkező ökoturistákat, hiszen az ökoturizmus akkori nagyságrendje kezelhetőnek tűnt az akkor felépülő kapacitással. A Hortobágyi Nemzeti Parkba nemcsak ökoturisták érkeznek. Hétvégéken, nagyobb rendezvények alkalmával, daruvonulás idején Budapest és a közeli nagyvárosok lakói megindulnak a Hortobágy felé, és előszeretettel vesznek részt „alkalmi ökoturistaként” a természeti programokon. Ha lépést akarunk tartani a megnövekedett vendégforgalommal, növelni kell a már megépült programok, bemutatóhelyek áteresztőképességét.

Az Idegenforgalmi és Oktatási Osztály négy ÉÁOP pályázatot nyújtott be és nyert el, amelyek a további ökoturisztikai fejlesztéseket szolgálják a HNP területén. A pályázatok a következők:

1. „A történelem országútján” tematikus csárdaútvonal Hortobágyon keresztül
2. „Daruvonulás a Hortobágyon” a Hortobágy- Hortobágy-halastavi kisvasút továbbfejlesztése és új ökoturisztikai attrakciók létrehozása
3. „Pusztaszafari” a Hortobágyi Vadaspark fejlesztése
4. Hortobágy-Hortobágy-halastavi turisztikai kerékpárút építése

A fenti pályázatok közül 3 már jórészt megvalósult és a létrejött attrakciók hamarosan átadásra kerülnek. A később elfogadott: „Hortobágy- Hortobágy- halastavi turisztikai kerékpárút építése” című pályázat kivitelezése 2011 folyamán kezdődik.

Az új ökoturisztikai attrakciók kiépülésével a világörökségi ranghoz méltó bemutató helyek és programok jöttek létre a Hortobágyon.

Emellett osztályunk fontos feladata a 2006-ban és 2007-ben befejezett ROP pályázatok utánkövetése, a látogatók számának, származási helyének és a vendégkör összetételének regisztrálása is.

Az osztály működését szemléltető ábrák, táblázatok a 10-11. mellékletekben találhatók.

7. Jogi és Ügykezelési Osztály

Az osztály a 2010. évben 6 fővel végezte tevékenységét, mely fő tömegében az igazgatóság ügyiratforgalmához kapcsolódó tevékenységekből (postabontás, postázás, érkeztetés, iktatás, irattározás, selejtezés) áll, de ez a szervezeti egység végzi el a szabálysértési ügyek terepi intézkedést követő munkarészét, ellátja az igazgatóság jogi képviselőjét, kapcsolatot tart bíróságokkal, rendőrséggel, egyéb hatóságokkal, végzi az igazgatói titkársági teendőket, kapcsolatot tart a terepen dolgozó egységekkel, ellátja a portaszolgálatot és telefonközponti feladatokat, illetve esetileg egyedi ügyek bonyolítását is végzi, például védett állatfaj sérült egyedének szállítása, gondozása, lakott területeken előforduló védett fajok állományaihoz kapcsolódó ügyintézés – ez utóbbit főleg az Őrszolgálattal együttműködve.

Az Igazgatóság ügyiratforgalma a hatósági jogkör leválasztását (2005) követő átmeneti csökkenés óta folyamatosan nő. Ez a tény, valamint az ügyiratkezeléssel kapcsolatosan jelentkező új igények szükségessé teszik egy új ügyiratkezelő rendszer felállítását, ennek előkészítése a 2010. évben zajlott.

8. Pénzügyi, számviteli, humánpolitikai és üzemeltetési osztály

Az osztály feladata az Igazgatóság szakmai munkájának gazdasági és pénzügyi háttérének megteremtése, és a vezetői döntéseket megalapozó információk szolgáltatása. Az osztály 2010-ben 17 fővel látta el tevékenységét. Az ősz folyamán személyi változások történtek, az osztály élére osztályvezető került, illetve a gazdasági igazgató helyettes személye is megváltozott. Az osztály munkájának végzéséhez szükséges technikai feltételek megfelelőek.

Szakmai tevékenységet érintő változások:

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2010-ben jogszabályban előírt kisajátítási kötelezettség végrehajtása illetve védett területek elővásárlási jogának gyakorlása útján összesen 192,2 ha termőföldet vett a Magyar Állam tulajdonába. A HNP törzsterületén lévő erdők (Nyírerdő Zrt.-től 1087 ha, Északerdő Zrt.-től 139 ha) vagyonkezelői jogának rendezése 2010-ben a vagyonkezelői szerződés létrejöttével lezárult, továbbá a tárgyévben kerültek vagyonkezelésbe további berettyóújfalui védett területek (Andaháza) is. 2010. év

végére vagyonkezelőként ill. tulajdonosi jogok gyakorlójaként az Igazgatóság természetvédelmi- és vagyonkezelésében lévő földterület nagysága 100 251 hektár.

Az Igazgatóság által megvásárolt, illetve jogszabály alapján a Magyar Állam tulajdonában került mintegy 17 000 ha földterület vonatkozásában a vagyonkezelői szerződés módosítás a Nemzeti Földalapkezelő Szervezetenél folyamatban van és remélhetőleg 2011-ben a szerződések aláírása megtörténik.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (KET) okt. 1-től történt változása kapcsán átalakult a hatósági ügyekben való részvételünk. A szakértői-szakvéleményezői szerepünket a beföldi jogsegély váltja fel, illetve az ügyféli jogállás adta lehetőségekkel élünk.

A természetvédelmi kezelést szolgáló fejlesztések, beruházások megvalósítása érdekében fontos új forrást jelent a KEOP, 2011. éven várható a KEOP mezőgazdasági előirányzata pályázatos forrásainak megnyitása is.

A struktúra korszerűsítésre tett intézkedések:

Változások a tárgyév során nem voltak.

Belső információs rendszer

Az intézmény vezetése a gazdálkodási és pénzügyi helyzet alakulásáról év közben a negyedéves mérlegjelentéseken és a főkönyvi kivonaton keresztül kap folyamatos és naprakész tájékoztatást.

Előirányzatok és az évközi változások levezetése

Kiadások

Személyi juttatások

Eredeti előirányzat	336.600 eFt
Módosított előirányzat	403.770 eFt
Teljesítés	400.412 eFt

Munkaadókat terhelő járulékok

Eredeti előirányzat	98.200 eFt
Módosított előirányzat	104.132 eFt
Teljesítés	103.177 eFt

Az évközi előirányzat-módosítás a személyi juttatást illetően összesen 67.170 eFt, a munkaadókat terhelő járulékok vonatkozásában pedig 5.932 eFt volt.

Ennek megoszlása a következő;

Nemzetközi pályázatok	1.884 eFt
Közmunka program támogatása	24.589 eFt
Egyéb támogatás	17.342 eFt
Intézményi többletbevételből többletlétszám fogl.	29.287 eFt

A létszám adatok változása:

2010.01.01-én a munkajogi nyitó létszám: 128 fő

az évközi belépők száma: + 51 fő (ebből 37 fő közmunkás),

míg a kilépők száma: - 50 fő (ebből 37 fő közmunkás,

2 fő Ktjv közös megegyezéssel,
3 fő Ktjv felmentéssel)

2010.12.31-én a munkajogi záró létszám: 129 fő.

A fluktuáció nagy részét a közmunkások be (37 fő) és kilépése (37 fő) okozza.

A 128 fő nyitó munkajogi létszámból, 2 fő fizetés nélküli szabadságon, 4 fő gyermekgondozási segélyen volt. Így a nyitó statisztikai létszám 122 fő.

Az éves statisztikai létszám összes foglalkoztatottra vetítve: 141 fő, amelyből a foglalkoztatott közmunkások éves átlagos statisztikai létszáma 17 fő.

A létszám megoszlása különböző szempontok szerint:

A 129 fő munkajogi záró létszámból 125 fő teljes munkaidős, 4 fő rész munkaidős foglalkoztatott.

A vezetők száma 9 fő.

A nemek szerinti megoszlás:

A 129 fő munkajogi záró létszámból	52 fő nő	(40,3 %)
	77 fő férfi	(59,7 %)

A vezetők között	4 fő nő	(44,44 %)
	5 fő férfi	(55,56 %)

Az iskolai végzettség szerinti megoszlás a 129 fő munkajogi zárólétszám tekintetében az alábbiak szerint alakult az elmúlt évben:

Felsőfokú végzettségű	88 fő - ebből	köztisztviselő 65 fő
Középfokú végzettségű	32 fő - ebből	köztisztviselő 11 fő
Alapfokú végzettségű	9 fő - ebből	köztisztviselő 0 fő

Összesen 37 főnek van különböző szintű nyelvvizsgálata.

Angol alapfok 5 fő
 közép-fok 17 fő
 felsőfok 4 fő

Német alapfok -
 közép-fok 6 fő
 felsőfok 3 fő

Orosz felsőfok 1 fő

Olasz felsőfok 1 fő

Összesen: 37 fő

Ebben az évben 33 főnél éltünk a Ktv. adta illetményeltérítési lehetőséggel, a beállási szint év végén 113,4 % volt.

Az önkéntes nyugdíjpénztár tagoknak 58 fő.

Az egészségbiztosítási pénztár tagok 19 fő.

Igazgatóságunk 2010-ben is bekapcsolódott a közmunkaprogramba, amelynek jellemző adatait az alábbiakban mutatjuk be.

Az Igazgatóság munkáját ebben az évben az élőhelyfenntartási tevékenységében a „Csárda” elnevezésű közmunkaprogram segítette. A program fő helyszíne a Hortobágyi Nemzeti Park törzsterülete volt, de a közmunkások részt vettek a természetvédelmi tájegységek élőhelyfenntartási feladataiban is. A közmunka lebonyolítására 2010. január 15.-2010. augusztus 31. között került sor. Az alkalmazott létszám átlag 27 fő volt. A közmunka során olyan feladatokat tudtunk megvalósítani, amelyek évek óta csak ilyen programok révén

A program megvalósításhoz a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 22.714 eFt támogatást biztosított munkabér és közterhek fedezetére, melyet nem tudott az igazgatóság teljes egészében kihasználni 2.411 eFt visszautalásra került. Ennek oka, hogy a támogatási szerződésben foglalt feltételnek, miszerint program keretében foglalkoztatandó átlag 30 fő közmunkából 15 fő Rendelkezésre Állási Támogatásban részesülőnek kell lennie nem tudtunk eleget tenni.

*A jelű
tábla*

Átlaglétszám és álláshelyek alakulása

Önkéntes nyugdíjpénztári tagok száma	58
Önkéntes nyugdíjpénztári tagok részére fizetett munkáltatói támogatás 2010. évben	-

A részmunkaidős és nyugdíjas létszámnak valamennyi cellában teljes munkaidősre átszámítva kell szerepelnie.

Dologi kiadások

Eredeti előirányzat	142.700 eFt
Módosított előirányzat	601.200 eFt
Teljesítés	588.899 eFt

Zárolás: 4.200

Az előirányzat-módosítás összesen	458.500 eFt
Ennek részletezése a következő:	
Maradvány jóváhagyása	12.107 eFt
Közmunka program támogatás	238 eFt
Infosys program működtetésének támogatása	2.377 eFt
Nagy tavaink védelme program támogatása	2.000 eFt
Természetvédelmi life pályázatok	2.405 eFt
FVM-MVH támogatásból ;	65.520 eFt
(erdészeti, AKG, KAT, TOP UP, állatjóléti tám.)	
Natura 2000 Élővilágvédelme	590 eFt
Ex lege Kunhalmok védelme	760 eFt
Többnapos főosztályi értekezletek ...	150 eFt
KAC-KÖVICE pályázatból	6.477 eFt
KEOP pályázatból	82.807 eFt
ÉAOP pályázatból	32.768 eFt
Kölni Állatkerttől támogatás	1.594 eFt
Intézményi többletbevételből	252.907 eFt
Zárolás	- 4.200 eFt

A dologi kiadás eredeti előirányzata hét év összehasonlításában:

2004. eredeti ei.	286.141 eFt	teljesítés	425.869 eFt
2005. eredeti ei.	261.939 eFt	teljesítés	448.640 eFt
2006. eredeti ei.	221.859 eFt	teljesítés	544.374 eFt
2007. eredeti ei.	211.166 eFt	teljesítés	1.771.601 eFt
2008. eredeti ei.	217.625 eFt	teljesítés	592.082 eFt
2009. eredeti ei.	217.625 eFt	teljesítés	586.762 eFt
2010. eredeti ei.	142.700 eFt	teljesítés	588.899 eFt

Az évközi módosítások részletezéséből jól látható, hogy a dologi kiadások előirányzatának és teljesítésének növekedése döntő részben továbbra is intézményi többletbevételből, pályázati forrásból, illetve természetvédelmi programokból származik. Az intézményi többletbevételből oldottuk meg ebben az évben is többek között az előző években pályázatokból megvalósult idegenforgalmi létesítményeink működtetését.

Jelezni kívánjuk, hogy az agrártámogatások igénybevételével komoly kötelezettségek is járnak, aminek teljesítéséhez a tárgyi feltételeket meg kell teremteni.

Támogatás, támogatásértékű kiadás, egyéb támogatás

Eredeti előirányzat	0 eFt
Módosított előirányzat	68.384 eFt
Teljesítés	65.043 eFt

Az előirányzat-módosítás összesen 68.384 eFt

Támogatásértékű működési kiadás fejezeti kezelésű előirányzatnak EU-s programra és azok hazai társfinanszírozására (Life program)	61.595 eFt
A Hortobágyi Kht-nak lótenyésztés támogatására	6.039 eFt
A HNPI dolgozóinak felhalmozási célú támogatás	750 eFt

D jelű tábla

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	<i>ezer forintban</i>
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó (előző évi záró) egyenlege	1.635
Saját költségvetési forrásból a lakásépítési keret növelése	1.200
Saját költségvetésbe visszafizetés miatt a keret csökkentése	300
2010. évi kifizetések 7 fő részére összesen:	3.200
Visszatörlesztések, kamatok összesen	862
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	132
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró egyenlege	365
Kölcsönök állománya 2010. XII. 31-én	6.265

Átadott pénzeszközök
2010. évben

*ezer
forintban*

Átvevő intézmény, szervezet, fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Átadott pénzeszköz célja, rendeltetése	Összege
---	---	----------------

1. Működési célra átadott pénzeszközök fejezetén belül

- a) Támogatásértékű működési kiadások		
A Vidékfejlesztési Minisztériumnak	Meg nem valósult Life pályázat támogatás visszautalás	61.595
- b) Működési célú előirányzat maradvány átadás		
Összesen:		61.595

2. Működési célra átadott pénzeszközök fejezetén kívülre

- a) Támogatásértékű működési kiadások		
- b) ÁHT-n kívüli működési célú pénzeszköz átadás		
A Hortobágyi Nonprofit Kft-nek	Lótenyésztés támogatása	2.698
Összesen:		2.698

3. Felhalmozási célra átadott pénzeszközök fejezetén belül

- a) Támogatásértékű felhalmozási kiadások		
- b) Felhalmozási célú előirányzat maradvány átadás		
Összesen:		

Átvevő intézmény, szervezet, fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Átadott pénzeszköz célja, rendeltetése	Összege
4. Felhalmozási célra átadott pénzeszközök fejezeten kívülre		
- a) Támogatásértékű felhalmozási kiadások		
- b) ÁHT-n kívüli felhalmozási célú pénzeszköz átadás		
OTP lakásszámla	Lakásvásárlás, felújítás tám.	750
Összesen:		750

Felhalmozási kiadások (felújítás)

Eredeti előirányzat	18.800 eFt
Módosított előirányzat	38.092 eFt
Teljesítés	21.236 eFt

Az előirányzat módosítás összege 19.292 eFt. részletezése a következő:

ÉÁOP pályázat	19.292 eFt
---------------	------------

Hjelű táblázat

Felújítások előirányzatának felhasználása
2010. évben
(5. űrlap 6. sor 5 oszlop)

Sorszám	Beruházás megnevezése	Beruházás ÁFA nélküli összege (eFt)	Beruházásba beszámító ÁFA összege (eFt)	Beruházásba be nem számító ÁFA összege (eFt)	Beruházás összege (eFt)
1	Állattartó épületek felújítása	5 779	537	545	6 861
2	Cégénydányád Kastély felújítás	4 600	1 150	0	5 750
3	Hortobágyi csárdák épület vízellátás felújítás	3 203	30	771	4 004
4	Irodai és lakóépület felújítás	1 082	119	137	1 338
5	Halastó gát felújítás	962	0	240	1 202
6	villanypásztor felújítás	120	0	30	150
7	3 db tehergépkocsi felújítás	1 548	0	383	1 931
	felújítások összesen:	17 294	1 836	2 106	21 236

Intézményi beruházási kiadások

Eredeti előirányzat	0 eFt
Módosított előirányzat	1.280.458 eFt
Teljesítés	1.112.732 eFt

Az előirányzat módosítás összege 1.280.458 eFt. részletezése a következő:

Természetvédelmi pályázatok támogatása (10/2/36)	53.261 eFt
Védett terület vásárlására (10/2/13)	168.046 eFt
KEOP I. pályázat előkészítése	31.498 eFt
EAOP pályázat	746.699 eFt
EÁOP fordított ÁFA előleg	64.921 eFt
Life pályázat	61.595 eFt
Intézményi többletbevételből beruházásra	154.438 eFt

A négy nyertes ÉAOP idegenforgalmi fejlesztési célú pályázatunk közül három esetében a kivitelezési munkálatok nagy része befejeződött. A „Halastavi kisvasút”, „Csárdák útja” és a „Pusztai szafari” projektek 2011. tavaszán kerülnek átadásra, a pályázatokat 2011. őszén zárjuk le. A negyedik pályázat esetében 2011 évben kezdődik a kivitelezés. A Intézményünk által beadott és támogatásban részesült KEOP pályázatok esetében 2010. évben az előkészítési szakaszok zárultak le, a megvalósítás a 2011. és azt követő éveket érinti.

Intézményi beruházási kiadásokból megvalósult beruházások 2010. évben

(5. ürlap 13 - 27. sor 5 oszlop)

Sorszám	Beruházás megnevezése	Beruházás s ÁFA nélküli összege (eFt)	Beruházásb a beszámító ÁFA összege (eFt)	Beruházásb a be nem számító ÁFA összege (eFt)	Beruházás s összege (eFt)
1	Filmkészítés: "Halastavak madárvilága " címmel	333	83	0	416
2	Szabadság nyilvántartó program	950	0	238	1 188
=	Immateriális javak mindösszesen:	1 283	83	238	1 604
3	Föld vásárlás (Debrecen, Bojt)	1 801	0	0	1 801
4	Föld vásárlás (Nyírpilis, Fülöp, Gulács)	9 886	0	0	9 886
5	Föld vásárlás (Hortobágy, Létavértes, Nádudvar)	3 531	0	0	3 531
6	Föld vásárlás (Tiszaroff, Túrístvándi)	107 010	0	0	107 010
	föld vásárlás :	122 228	0	0	122 228
7	"Pusztai szafari" Malomháza vadaspark építés	349 061	86 811	428	436 300
8	Hortobágyi Csárdák épület korszerűsítés	190 394	46 610	977	237 981
9	"Daruvonulás a Hort." Hortobágy -kisvasut , építmények építése	173 946	43 459	0	217 405
10	Irodaház, Erdei iskola épület korszerűsítés	571	0	143	714
11	Állattartó létesítmények Alföldi hodály, Kacsatelep épület korszerűsítés	9 284	16	2 305	11 605
12	Védőkerítések	893	160	63	1 116
13	Hortobágyi Öregtavak részleges rekonstrukciója	1 000	250	0	1 250
14	Erdő vásárlás, telepítés	53 018	0	2 816	55 834
	ingatlanok föld vásárlás nélkül:	778 167	177 306	6 732	962 205
=	ingatlanok mindösszesen:	900 395	177 306	6 732	1 084 433
15	Számítástechnikai eszközök vás (10 db számítógép, 3 db laptop)	4 333	1 083	0	5 416
16	Állattartáshoz szasználatos eszközök, berendezések vás.	1 008	0	199	1 207
17	Mezőgazdasági eszközök, berendezések (aljnöv.tisztító,motoros kapa stb.)	673	0	168	841
18	Örszölgálati eszközök (digitális fényképező. kerékpár stb)	3 787	618	329	4 734
19	Kiállítási anyagok, tájékoztató táblák vásárlása	2 035	509	0	2 544
20	Irodai felszerelések, bútorok vásárlása. egyéb működési eszközök	1 907	23	453	2 383
21	Golyós és sörétes fegyverek vásárlása	394	0	99	493

= gépek, berendezések, felszerelések mindösszesen:

14 137

2 233

1 248

17 618

Intézményi beruházási kiadásokból megvalósult beruházások 2010. évben

(5. ürlap 13 – 27. sor 5 oszlop)

Sorszám	Beruházás megnevezése	Beruházás s ÁFA nélküli összege (eFt)	Beruházásb a beszámító ÁFA összege (eFt)	Beruházásb a be nem számító ÁFA összege (eFt)	Beruházá s összege (eFt)
22	KNP-538 ;KEU-077; GPZ-670 frsz-ú tlgk tartozék, vizsgáztatás	900	12	181	1 093
23	LPW-520 frsz-ú szgk vásárlás	3 313	736	0	4 049
24	pusztajáró személyszállító pótkocsi készítés	2 997	0	749	3 746
=	járművek mindösszesen:	7 210	748	930	8 888
25	2 db tenyészkos vásárlás	177	0	12	189
=	tenyészállatok mindösszesen:	177	0	12	189
	intézményi beruházás mindösszesen:	923 202	180 370	9 160	1 112 732
	intézményi beruházás áfa mindösszesen:			189 530	

G/1 jelű tábla

A nemzeti park igazgatóságok kezelésében lévő természeti területek.

	hektár
Az igazgatóság kezelésében lévő földterület a Program előtt	39.152
A Program alapján vásárolt(kisajátított) földterület 2009. XII. 31-ig	44.698
A Program alapján vásárolt(kisajátított) földterület 2010. évben	192
Az igazgatóság kezelésében lévő földterület 2010. XII. 31-én	100.251
ebből	
Saját vagyonkezelésben lévő földterület 2010. XII. 31-én	22.278
Vagyonhasznosításra bérbe adott földterület 2010. XII. 31-én	77.973

„G/1”-jelű tábla/2

Év	Védettségi szint	Szántó	Gyep	Sz.k.gy.	Nádas	Halastó	Erdő	Kivett	Össz. Föld.ter.ha	Érték AK.	Vételár (Ft)
1996.	Helyreállítása program keretében megvásárolt védett területek	961,5438	7715,4784	0,968	13,6112		182,9233	284,3823	9158,9066	4590,92	88 088 559
1997.		1120,0941	9208,4138		113,553		206,3943	479,8322	11128,2876	69392,96	175 398 821
1998.		338,0833	6016,7261		18,0951		410,594	581,155	7364,6535	32715,04	153 972 911
1999.		842,6484	3660,7289	2,33	0,5358		252,6661	188,9336	4947,8427	40136,97	134 369 973
2000.		12,3791	164,2445		31,3628	58,32		42,2185	308,5249	936,6	40 679 997
2001.		115,6104	1589,3891		8,6352		38,1272	51,7295	1812,5552	7492,33	210 365 736
2002.		462,1558	5219,2302	2,255	32,1245		92,2877	175,5931	5983,6462	31410,68	370 843 113
2003.		248,3728	902,7504				15,0045	26,7012	1192,8289	9098,22	112 186 713
2004.		184,0933	1650,7401		16,1916		49,8498	104,7208	2005,5956	17998,59	131 385 760
2005.		21,2535	24,7756		15,7112		12,8222	4,2737	78,8062	1054,85	9 781 040
2006.											
2007.		55,7732	12,6183				265,3732	17,8962	351,506	3523,51	167 981 000
2008.		39,7536	60,6807				255,7836	17,8987	374,2076	2285,7	109 029 280
2009.											
2010.		13,2755	124,6102		11,5354		14,8545	27,9561	192,2317		163 973 000
	KIOP	654,3591	896,2217		21,9766		85,0687	48,5374	1682,5477	12423,39	339 570 959
	LIFE	120,7282	282,5047	0,2377	8,0946		85,922	10,9437	505,5926	3130,39	57 393 203
	NATURE (Beregi-síkság)										
	LIFE	65,883	81,1633						158,3323	1163,91	31 514 386
	NATURE										
	Túzók LIFE	153,7826	31						184,7826	2317,12	38 467 832
	Összesen	5409,7897	37 641,276	5,7907	291,427	58,32	1967,6711	2062,772	47 437,0465	239671,18	2 335 002 283

Befejezetlen beruházások értéke

Sorszám	Létesítmény eszköz megnevezés	2010. 01.01 nyitó	2010.12.31. záró
1	Tiszaroff 50 db hrsz-on folyamatban lévő beruházás (föld vás.)	201 600 000	0
2	Erdei iskola épület fejlesztése	860 000	860 000
3	Hortobágy-Kadareci Csárda épület	5 000 000	12 307 500
4	Hortobágy Nagycsárda épület	7 696 940	236 715 891
5	Hortobágy- Malomháza gépkocsi tároló épület	182 500	52 246 900
6	Hortobágy- Máta kocsimúzeum és ménestörténetimúzeum épület	6 625 000	6 625 000
7	Cégénydányád kastély épület felújítás	0	5 750 000
8	Hortobágy Nagycsárda épület (139) E-ON hálózati csatlakozás	0	3 909 600
9	Vizes élőhelyek. /Monostorpályi-Kispályi ér, Hosszúpályi-Kis-Fehér tó /	2 016 000	2 016 000
10	Tiszafüred Góré tanya szilárd burkolatú út	3 106 000	3 106 000
11	Hortobágy-Máta közfürdői kút felújítás	945 000	945 000
12	Balmazújváros "Nagyszik" vízviszatarató műtárgy	1 500 000	1 500 000
13	HNP területén turisztikai út nyomvonal korr.	300 000	300 000
14	Tiszafüred Góré tanya madárház	560 000	560 000
15	Tisza-tavi ököcentrum akvárium, bemutató	1 112 500	1 112 500
16	Hortobágy-kisvasút pályaépítés	2 206 300	2 206 300
17	Hortobágy Vadaspark építményei	20 202 500	0
18	Hortobágy -Halastó + Daruvonulás a Hortobágyon " kisvasút építményei	19 182 500	231 691 420
19	Andaházi, SZB.holtágak rek.bonyolítási munkák	4 140 334	4 140 334
20	Hortobágyi Öregtavak részleges rekonstrukciója	9 158 334	9 783 334
21	Hortobágy - Halastavai turisztikai kerékpárút	15 736 250	19 017 500
22	33-as számú főút NY - K Főcsatorna között védőkerítés	1 176 000	1 976 000
23	SZSZBM-i holtágak és fás legelők rehabilitációja	2 487 500	2 487 500
24	Tematikus csárdaútvonal a Hortobágyon keresztül	3 125 000	4 739 510
25	Komplex tájrehabilitáció a HNP területén (rizsgát bontás)	6 437 500	7 062 500
26	Vonalas létesítmények term. károsító hat. mérsékl. a HNP-ban	600 000	600 000
27	Klíma erdőtelepítés Tiszabő 0264/1a; 1b; 1c	0	11 261 950
28	Pusztajáróhoz személyszállító pótkocsi	3 797 500	0
folyamatban lévő beruházások összesen:		319 753 658	622 920 739

Kölesönök nyújtása és törlesztése

Eredeti előirányzat	0 eFt
Módosított előirányzat	750 eFt
Teljesítés	750 eFt

Az Igazgatóság 7 munkatársa kapott lakásvásárlásra és felújításra 2010. évben támogatást.

Bevételek

Intézményi működési bevételek

Eredeti előirányzat	212.800 eFt
Módosított előirányzat	729.252 eFt
Teljesítés	743.366 eFt

Az előirányzat-módosítás összesen 516.452 eFt

Bevételek részletezése

Árú- és készletérték ellenértéke	62.042 eFt
Szolgáltatások ellenértéke	29.635 eFt
Egyéb sajátos bevétel	4.246 eFt
Továbbszámlázott (közvetített) szolgáltatások értéke	14.250 eFt
Bérleti és lízing bevételek (haszonbérleti díjak)	457.215 eFt
Körbér, egyéb kártérítés,	6.007 Ft
ÁFA bevételek	97.909 eFt
Működési célú pénzeszköz átvétel non-profit szervezettől	347 eFt
Működési célú pénzeszközátvétel az Európai Unió költségvetésből	71.673 eFt
Működési célú pénzeszközátvétel egyéb külföldi forrásból	42 eFt
Összesen	743.366 eFt

A módosított előirányzat és a teljesítés eltérése a bevételek esetében a haszonbérleti díjakból befolyt többletbérből adódik.

Eredeti előirányzat	150.000 eFt
Módosított előirányzat	443.100 eFt
Teljesítés	457.215 eFt

Igazgatóság vagyonkezelésében lévő földterület nagysága **100 251** hektár védett terület. A közel 78.000 hektár védett terület természetvédelmi kezelése 17.000 hektáron természetvédelmi fenntartási megállapodással, a többi területen haszonbérleti jogviszony útján valósul meg. Saját bevételünk jelentős része a haszonbérbeadásból folyik be igazgatóságunk 929 db hatályos haszonbérleti szerződést tartott nyilván.

Az elemi költségvetésben tervezetthez képest az áru és készletértékesítés illetve a szolgáltatások ellenértéke tekintetében jelentős többletbevételhez jutottunk. Ez termékértékesítésnél a fahasználatból a szolgáltatások esetében pedig idegenforgalmi létesítményeink (Látogató központ, Pásztormúzeum, Kisvasút, Körszín, Erdei iskola) magas látogató számából ered. A számszerű adatok a látogatottságról a szakmai beszámolóban találhatók.

A többletbevételből elsősorban a vagyonkezelésünkben levő épületek, állattartó telepek felújítását, állagmegóvását, működtetésüket illetve a természetvédelmi kezelés részét képező erdő felújítási munkákat finanszíroztuk.

A lenti táblázat a kisösszegű behajthatatlan követelésenket tartalmazza melyet év végén az Áhsz. (Államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény) ill. a Szt. (Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény) ide vonatkozó paragrafusai alapján a fenti táblázatban felsorolt tételeket 2010. december 31-ei nappal a könyveinkből kivezettünk.

Kisösszegű behajthatatlan követeléseink 2010.				
Partner neve:	Szla száma:	Szla összege:	Szla keltje:	Szla tartalma:
"Gyalázka" Bt.	KV-2252/2009	63 850	2009.09.15	nád bérleti díj
Mikle Zsoltné	KV-980/2009	24 699	2009.05.13	terület bérleti díj
	KV-2676/2009	24 699	2009.10.08	terület bérleti díj
Szigeti József	KV-1197/2009	19 704	2009.05.26	terület bérleti díj
	KV-2828/2009	19 704	2009.10.13	terület bérleti díj
Klenik Sándor	KV-882/2009	38 079	2009.05.11	terület bérleti díj
	KV-2641/2009	38 079	2009.10.07	terület bérleti díj
Veres László	KV-2875/2009	5 988	2009.10.14	terület bérleti díj
Mez-Ker 2+2 Bt.	NV-74/2006	91 950	2006.04.24	terület bérleti díj
Összesen:		326 752		

A nagyösszegű tartozásainknál a fizetési felszólítások eredménytelensége esetén minden esetben végrehajtást kezdeményezünk a bevétel beszedése érdekében.

Felhalmozási és tőkejellegű bevételek

Eredeti előirányzat		0 eFt
Módosított előirányzat		2.061 eFt
Teljesítés		2.061 eFt
Az előirányzat-módosítás összesen	2.061 eFt	
Motorkerékpár értékesítés		8 eFt
Tenyésház értékesítés		260 eFt
Gépkocsi értékesítés		199 eFt
Köln-i Állatkert támogatása		1.594 eFt

Támogatások, támogatásértékű bevételek, kiegészítések

Eredeti előirányzat	383.500 eFt
Módosított előirányzat	1.585.020 eFt
Teljesítés	1.504.016 eFt

Átvett pénzeszközök
2010. évben

ezer
foriniban

Átadó intézmény, szervezet, fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Átvett pénzeszköz célja, rendeltetése	Összege
1. Működési célra átvett pénzeszközök fejezeten belül		
- a) Támogatásértékű működési bevételek		
MVH területalapú tám. AKG, KAT, állatjóléti		172.828
KAC-F-27-03-00005		6.477
KEOP pályázat		50.997
ÉAOP pályázat		32.769
Life pályázatok		302
TÉKA norvég pályázat		580
- b) Működési célú előirányzat maradvány átvétel		4.480
Összesen:		268.433
2. Működési célra átvett pénzeszközök fejezeten kívülről		
- a) Támogatásértékű működési bevételek		
-b) ÁHT-n kívüli működési célú pénzeszköz átvétel		
Hortobágyi Term.Véd.Egy.		305
EU surlókór kompenzáció		42
Life – Kislilik		10.078
Life - Európa Tanács támogatás		61.595
Girard Claire		42
Összesen:		72.062

Átadó intézmény, szervezet, fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Átvett pénzeszköz célja, rendeltetése	Összege
---	---------------------------------------	---------

3. Felhalmozási célra átvett pénzeszközök fejezetén belül

- a) Támogatásértékű felhalmozási bevételek		
ÉÁOP pályázat		774.786
ÉÁOP fordított áfa előleg		64.920
KEOP pályázat		44.994
- b) Felhalmozási célú előirányzat maradvány átvétel		
Összesen:		884.700

4. Felhalmozási célra átvett pénzeszközök fejezetén kívül

- a) Támogatásértékű felhalmozási bevételek		
-b) ÁHT-n kívüli felhalmozási célú pénzeszköz átvétel		
Köln-i Állatkert támogatás		1.594
Összesen:		1.594

Támogatási kölcsönök visszatérülése

Eredeti előirányzat	0 eFt
Módosított előirányzat	300 eFt
Teljesítés	300 eFt

Pénzforgalom nélküli bevételek: 174.075 eFt

Előirányzat maradvány

A 2009. évi előirányzat-maradványt védett természeti területek védeltségi szintjének helyreállítása céljából földvásárlásra - Tiszaroff és Túrístvándi területén - és a klímaerdő program keretén erdő telepítésre valamint dologi kiadások fedezetére használta az Intézmény.

A 2010. évi maradvány alakulását „A 2010. évi alaptevékenység előirányzat-maradványának elszámolása” táblázat tartalmazza, intézményi beruházási és felújítási valamint dologi kiadásokat tartalmaz. A maradvány áthúzódó kötelezettségek miatt keletkezett.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2010. évben nem vett át feladatot központi beruházás megvalósítására.

B jelű tábla

Fejezeti kezelésű előirányzatoktól 2010. évben átvett feladatok központi beruházások feladatra

<i>ezer forintban</i>			
Fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Módosított előirányzat	Teljesítés	Maradvány
Előirányzatok összesen	0	0	0

A feladatfinanszírozásba vont előirányzat neve mellé kérjük a feladat/részfeladat számát is feltüntetni.

Fejezeti kezelésű előirányzatokból átvett feladatok

Balatonnal kapcsolat kormánydöntésekvégrehajtása
(Tisza tó) 10/2/12

2.000 eFt

C jelű tábla

Fejezeti kezelésű előirányzatoktól 2010. évben átvett feladatok (központi beruházások nélkül)

ezer
forintban

Fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Módosított előirányzat	Teljesítés	Maradvány
Nem feladatfinanszírozásba vont:			
Balatonnal kapcsolatos korm.döntés végrehajtása (10/2/12)	2.000	2.000	
Természetvédelmi pályázatok támogatása (10/2/36)	59.286	59.286	
Feladatfinanszírozásba vont:			
Előirányzatok összesen	61.286	61286	

A feladatfinanszírozásba vont előirányzat neve mellé kérjük a feladat/részfeladat számát is feltüntetni.

Az Intézménynél 2010. évben ingatlan értékesítésre nem történt.

F/3 jelű
tábla

Ingatlanok értékesítése
(8. ürlap 2-3 sorához)

Ingatlan neve, címe	Értékesítés teljes összege	Ebből			2010. évet követően esedékes
		2009 XII.31-ig befolyt	2010. évben befolyt	2010. évet követően esedékes	
Összesen					0

ezer forintban

Irányító szerv javára teljesített egyéb befizetési kötelezettség nem keletkezett 2010. évben.

Gjelű tábla

Befektetett eszközökkel kapcsolatos befizetési kötelezettség elszámolása
(3. ürlap 50. sor, 5. oszlopához)

Ingatlan neve, címe, tárgyi eszköz megnevezése	Értékesítés teljes összege	Befizetési kötelezettség összege	Ebből		
			2009 XII.31-ig befizetve	2010. évben befizelve	2010. után esedékes
Összesen	0	0	0	0	0

(Befizetési kötelezettség alóli mentesség esetén annak dokumentumát csatolni kell)

Ár és belvízvédelmi művek fenntartására fordított költségvetési források
2010. évben

Kiemelt előirányzat megnevezése	Saját költségvetésből	Más költségvetési forrásból (forrásonként részletezve)				Összesen
Személyi juttatások						0
Munkaadókat terhelő járulékok						0
Dologi kiadások						0
Működésre átadott pénzeszközök						0
Intézményi beruházási kiadások						0
Felújítás						0
Felhalmozásra átadott pénzeszközök						0
Előirányzat összesen	0	0	0	0	0	0

ezer forintban

Tájékoztató az elnyert nemzetközi pályázatok alapján felhasznált pénzeszegekről

„J tábla”

Nemzetközi pályázati forrás megnevezése	Megvalósítás kezdete, befejezése	Bruttó összeg	ebből önrész	Pénzügyi teljesítés						Következő évek ütemezése			
				2010. előtt			2010. évben			2011. évben biztosítandó		2011. utáni években biztosítandó	
				Nemz. tám.	Önrész	Összesen	Nemz. tám.	Önrész	Összesen	Nemz. tám.	Önrész	Összesen	Összesen
Projekt megnevezése/előjele													
Észak-alföldi Operatív Program													
1.) "A Történelem országútján" - Tematikus csárdautóvonal a Hortobágyon keresztül	2008-2010	535 229	53 523	0	53 523	53 523	481 706	0	481 706	0	0	0	0
2.) "Daruvonulás Hortobágyon" A Hortobágy-halastavi kisvasút továbbfejlesztése és új ökoturisztikai attrakciók létrehozása	2008-2010	499 784	54 977	0	37 068	37 068	444 807	17 621	462 428	0	0	0	0
Észak-alföldi Operatív Program													
3.) "Pusztá Szafari" A Hortobágyi Vadspark fejlesztése	2008-2010	471 982	51 069	0	51 069	51 069	420 913	0	420 913	0	0	0	0
4.) Hortobágy-Hortobágy-halastavi turisztikai kerékpárút építése	2008-2010	416 395	41 639	0	6 000	6 000	0	0	0	374 756	35 639	410 395	0
5.) Vizes élőhelyek és fás legelők megőrzése és fejlesztése az Észak-alföldön - 1. forduló	2008.10.31-2010.03.02	9 583	0	9 583	0	9 583	0	0	0	0	0	0	0
Vizes élőhelyek és fás legelők megőrzése és fejlesztése az Észak-alföldön - 2. forduló	2010-2012	287 225	0	0	0	0	118 327	0	118 327	111 320	0	111 320	0
6.) Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban	2008.10.31-2010.01.04	17 000	0	17 000	0	17 000	0	0	0	0	0	0	57 578
Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban	2010-2013	550 092	0	0	0	0	202 402	0	202 402	172 270	0	172 270	0
7.) Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban	2008.08.04-2010.06.10	28 440	0	20 516	0	20 516	0	0	0	0	0	0	0
Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban	2010-2012	460 296	0	0	0	0	0	0	0	460 296	0	460 296	0

8.) A Hortobágy folyó vízrendszerének ökológiai célú vízutánpótlása	2010-2012	59 325	0	0	0	0	0	15 950	2 250	0	2 250	41 125	0	41 125
9.) Természetvédelmi fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Park Egyek-Pusztaköcsi mocsarak területén	2010-2011	12 997	0	0	0	0	0	3 775	9 222	0	9 222	0	0	0
Természetvédelmi fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Park Egyek-Pusztaköcsi mocsarak területén	2012-2014	221 100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	221 100	0	221 100
10.) Egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja A Hortobágyi Nemzeti Parkban	2010-2011	57 140	0	0	0	0	0	8 368	44 764	0	44 764	4 008	0	4 008
Egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja A Hortobágyi Nemzeti Parkban	2012-2014	952 325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	952 325	0	952 325
11.) Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén	2010-2011	17 850	0	0	0	0	0	3 431	14 419	0	14 419	0	0	0
Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén	2011-2014	340 250	0	0	0	0	0	0	9	0	9	340 241	0	340 241
12.) Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park működési területén II. ütem	2010-2012	42 500	0	0	0	0	0	4 757	13 200	0	13 200	24 543	0	24 543
Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park működési területén II. ütem	2012-2015	713 833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	713 833	0	713 833
13.) Természetes és természetserű erdői és fás legelők természetvédelmi kezelése, kialakítása a HNPI működési területén	2010-2011	18 606	0	0	0	0	0	3 180	15 096	0	15 096	330	0	330
Természetes és természetserű erdői és fás legelők természetvédelmi kezelése, kialakítása a HNPI működési területén	2012-2015	310 100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	310 100	0	310 100
14.) Kisvízterek rehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Park működési területén	2010-2012	26 857	0	0	0	0	0	100	5 500	0	5 500	21 257	0	21 257
Kisvízterek rehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Park működési területén	2012-2014	447 610	0	0	0	0	0	0	0	0	0	447 610	0	447 610

A Kincstár által nyilvántartott, valamint a beszámolóban szereplő előirányzatok eltéréseinek indoklása

81-es űrlap – Előirányzatok -Megfeleltetés a beszámoló űrlapjaival- egyeztető táblán eltérés nincs.

A 82-es űrlap – Teljesítés – Megfeleltetés a beszámoló űrlapjaival – egyeztető táblán az előző évi előirányzat maradvány igénybevétele és a függő. átfutó és kiegyenlítő kiadások és bevételek eltérése rendszerbeli hiba, mely magyarázatot nem igényel.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság gazdasági társaságban nem vesz részt.

Az Intézmény működőképességét kisebb nagyobb nehézségekkel a tárgyévben is meg tudtuk őrizni, köztartozásunk nincs.

A mérleg tételeinek értékelése:

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, miképpen a 2004. évi beszámolónkban is tettük, hogy az „Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok” mérlegsoron szereplő 22.963.675 eFt-ban benne szerepel az, hogy a Honvédelmi Minisztérium 2004.-ben az egykori „bombateret” (7.056 ha, 5223 m²), 14.113.043 eFt könyvszerinti értékben adta át Igazgatóságunknak.

A FEUVE rendszer működtetése

Az Igazgatóságunknál a FEUVE rendszer kialakítására készített szabályzatot és ellenőrzési nyomvonalat a gazdálkodásunk sajátosságainak megfelelő tevékenységcsoportonként, a gazdasági események pénzügyi-számviteli lebonyolítási folyamatainak figyelembevételével módosítottuk, majd –a Szabálytalanságok eljárás rendje szabályzatával együtt- csatoltuk a Szervezeti és Működési és Ügyrendi Szabályzathoz. Az SZMSZ Felügyelet által történő jóváhagyása folyamatban van.

A 2010. évi intézményi költségvetési beszámolónk megbízott független könyvvizsgáló általi megbízhatósági vizsgálata megtörtént. A jelentés összefoglaló, 3. oldalát mellékeljük a beszámolóhoz.

Kérjük a 2010. évi szakmai és pénzügyi beszámolónk elfogadását.

Debrecen, 2011. február 22.

Szilágyi Gábor
igazgató

Kertészné Zsuga Zsófia
gazdasági igazgatóhelyettes

Intézmény neve : Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Nyilatkozat

A 2010. évi intézményi költségvetési beszámoló leltárral alátámasztott mérlegadatokat tartalmaz, továbbá a mérleg és a pénzforgalmi adatok az éves főkönyvi kivonattal megegyeznek.

Kelt : Debrecen, 2011. 02. 22. nap

.....
intézmény vezetőjének aláírása
és bélyegzője

NYILATKOZAT

A) Alulírott **Szilágyi Gábor**, a **Hortobágyi Nemzeti park Igazgatóságának** vezetője jogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az előírásoknak megfelelően **2010.** évben az általam vezetett költségvetési szervnél gondoskodtam a belső kontroll rendszerek szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes működéséről.

Gondoskodtam:

- a költségvetési szerv vagyonkezelésébe, használatába adott vagyon rendeltetésszerű igénybe vételéről, az alapító okiratban előírt tevékenységek jogszabályban meghatározott követelményeknek megfelelő ellátásáról,
- a rendelkezésre álló előirányzatoknak a célnak megfelelő felhasználásáról,
- a költségvetési szerv tevékenységében a hatékonyság, eredményesség és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséről,
- a tervezési, beszámolási, információszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséről, azok teljességéről és hitelességéről,
- a gazdálkodási lehetőségek és a kötelezettségek összhangjáról,
- az intézményi számviteli rendről.

Kijelentem, hogy

- a benyújtott beszámolók a jogszabályi előírások szerint a valóságnak megfelelően, átláthatóan, teljeskörűen és pontosan tükrözik a szóban forgó pénzügyi évre vonatkozó kiadásokat és bevételeket,
- olyan rendszert vezettem be, ami megfelelő bizonyosságot nyújt az eljárások jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan, biztosítja az elszámoltathatóságot, továbbá megfelel a hazai és közösségi szabályoknak,
- a szervezeten belül jól körülhatárolt volt a felelősségi körök meghatározása, működtetése, a vezetők a szervezet minden szintjén tisztában voltak a célokkal és az azok elérését segítő eszközökkel annak érdekében, hogy végre tudják hajtani a kitűzött feladatokat és értékelni tudják az elért eredményeket. E tevékenységről a vezetői beszámoltatás rendszerén keresztül folyamatos információval rendelkeztem, a tevékenységet folyamatosan értékeltem.

Az Áht. és az Ámr. belső kontrollokkal kapcsolatos előírásainak az alábbiak szerint tettem eleget:

Kontrollkörnyezet:

2010-ben – jogszabályváltozás miatt – új alapító okirat és új SZMSZ került kiadásra az Igazgatóság részére. Ezen alapidokumentumok figyelembevételével került megállapításra az Igazgatóság 2010. évi munkaterve, amely rögzítette az Igazgatóság által elérendő célokat és megvalósítandó feladatokat. A munkaterv osztályonként készült, konkrét feladat meghatározással, határidő és felelős személy kijelölésével. A munkaterv minden dolgozó által hozzáférhető módon került közzétételre. A kiemelt célok és feladatok lebontva megjelentek a dolgozók egyéni teljesítménykövetelmény kitűzésében is.

Az Igazgatóság szabályozottságát folyamatosan figyelemmel kísértem. A meglévő – gazdasági tárgyú – szabályzatok 2010. március 31-ei határidővel megújításra kerültek, illetve év közben a jogszabályi változások miatt módosításra kerültek. A szabályzatok közzétételre kerültek, a módosításokra felhívtuk a dolgozók figyelmét. Az Igazgatóság folyamatainak szabályozottságát megfelelőnek tartom.

Az Igazgatóságon dolgozó minden munkatárs rendelkezik munkaköri leírással, melyek év közben szükség szerint aktualizálásra kerültek. A munkaköri leírások pontosan rögzítik a munkavégzés helyét, időtartamát, a helyettesítési és felelősségi viszonyokat. Emellett az SZMSZ-hez kapcsolódóan részletesen szabályozásra került kiadmányozás rendje.

Minden osztály rendelkezik a FEUVE szabályzat részeként a konkrét feladat ellátáshoz közvetlenül kapcsolódó ellenőrzési nyomvonallal is.

A humánerőforrás képzése az Igazgatóság anyagi lehetőségeinek függvényében – szükség szerint – történt, a pénzügyi területen a mérlegképes könyvelői nyilvántartásban szereplő dolgozók az évi rendszeres továbbképzésen részt vettek.

Az Igazgatóság szabályozottsága, az egyes személyek számára meghatározott feladat és felelősségi viszonyok megfelelő kontrollkörnyezetet teremtenek az Igazgatóság tevékenységének folyamatos áttekinthetőségéhez.

Kockázatkezelés:

Az Igazgatóság tevékenységével kapcsolatos kockázatok már korábban felmérésre és elemzésre kerültek, a beazonosított kockázatok nyilvántartása folyamatos. 2010-ben az Igazgatóság tevékenységének szervezése, feladatellátásának a kormányzati létszámstop olyan alapvető változásokat jelentettek, amelyek indokolják, hogy a korábban nyilvántartásba vett kockázatok a jövőben ismételt áttekintésre kerüljenek a szakmai vezetők együttműködésével. A beazonosított kockázatok a szabályozottság növelésével (pl. határidős szabályzat), a munkatársak képzésével, valamint munkaszervezési intézkedésekkel (létszámstop) megszüntethetők, illetve kezelhetők voltak. A megszüntetéshez, illetve kezeléshez nélkülözhetetlen intézkedésekhez szükséges humánerőforrás és szaktudás biztosított volt.

Kontrolltevékenységek:

Az Igazgatóságnál valamennyi tevékenység a jogszabályok, a SZMSZ, az egyéb (kiemelten a kiadmányozási, a kötelezettségvállalásról, valamint a szerződések megkötésének rendjéről szóló) szabályzatok, valamint az egyes munkaköri leírások által szabályozott. Az egyes tevékenységek végrehajtásának engedélyezése ezekben pontosan körülhatárolt és rögzített.

Az Igazgatóságon az adatok biztonságos kezelése és tárolása megoldott, az informatikai rendszerekhez való hozzáférés szabályozott (Titokvédelmi, Adatvédelmi, illetve Informatikai Biztonsági Szabályzat).

Az adatokhoz és a nyilvántartásokhoz történő hozzáférés szabályozott, korlátozva van azon személyekre, akik felhatalmazással rendelkeznek azok felhasználására.

Az Igazgatóságon a feladatkörök szétválasztása megtörtént, így az egyes feladatok végrehajtása és annak ellenőrzése, illetve a pénzügyi teljesítés más-más munkatárs feladatkörében jelentkezik.

Információ és kommunikáció:

Az Igazgatóságon keletkező információk áramlása folyamatos. Rendszeresen a vezetői értekezleteket, illetve közvetlen a kapcsolat az egyes osztályon belül a különböző területeken dolgozók között. A szakmai irányítás, az információk átadása gyorsabban, közvetlenebb módon valósul meg.

A Igazgatóság honlapjának folyamatos karbantartása, a jogszabályi kötelező információk megjelenítésén túlmenően az aktuális események megjelenítése is segíti az ügyfeleket a tájékozódásban.

Az Igazgatóságon minősített szoftverrel működő iktatási rendszert használunk, amely a hozzá kapcsolódó szabályzattal biztosítja a rendszerbe bekerülő iratok kezelését.

továbbítását, őrzését, nyomon követhetőségét. Az iktatórendszerhez való hozzáférés szabályozott.

A szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjéről külön szabályzat rendelkezik.

Monitoring:

A monitoring rendszer a belső kontroll rendszer részeként került kialakításra. A monitoring elsősorban a vezetők napi tevékenységében valósul meg, ez lehet osztályértekezlet, illetve az egyes munkatársakkal történő – egy-egy esethez kapcsolódó – személyes konzultáció. A folyamatos monitoring biztosítja a felmerülő problémák közvetlen kezelését.

Az általam vezetett szervezetnél a belső kontrollok az alábbi területen igényelnek fejlesztést:

Kontrollkörnyezet:

- az ellenőrzési nyomvonalak további finomítása, kontrollpontok egyértelműsítése
- a humánerőforrás kiválasztásának szabályozása

Kockázatkezelés:

- az Igazgatóság tevékenységeinek kockázati szempontból való felülvizsgálata

Kontrolltevékenységek:

- a feladatvégzés folytonosságának és rendszerességének biztosítása

Információ és kommunikáció:

- a kirendeltségek közötti információáramlás hatékonyságának növelése

Monitoring:

- monitoring stratégia kialakítása

Igazolom, hogy az általam vezetett költségvetési szerv gazdasági vezetője eleget tett a tárgyévre vonatkozó továbbképzési kötelezettségének a belső kontrollok témakörében: igen - nem

Debrecen, 2011. február 22.

P. H.

Szilágyi Gábor
igazgató

B) Az A) pontban meghatározott nyilatkozatot az alábbiak miatt nem áll módomban megtenni:

Kelt:

P. H.

.....
aláírás

Az intézmény szakmai felügyeletét ellátó főosztály záradéka:

Az intézmény 2010. évi költségvetési előirányzataival és a létszámával összefüggésben jóváhagyott feladatainak szakmai teljesítését a szöveges beszámoló figyelembe vételével:

- Jóváhagyom
- Nem hagyom jóvá, ezért céllenőrzés lefolytatását kezdeményezem

Dátum:

főosztályvezető

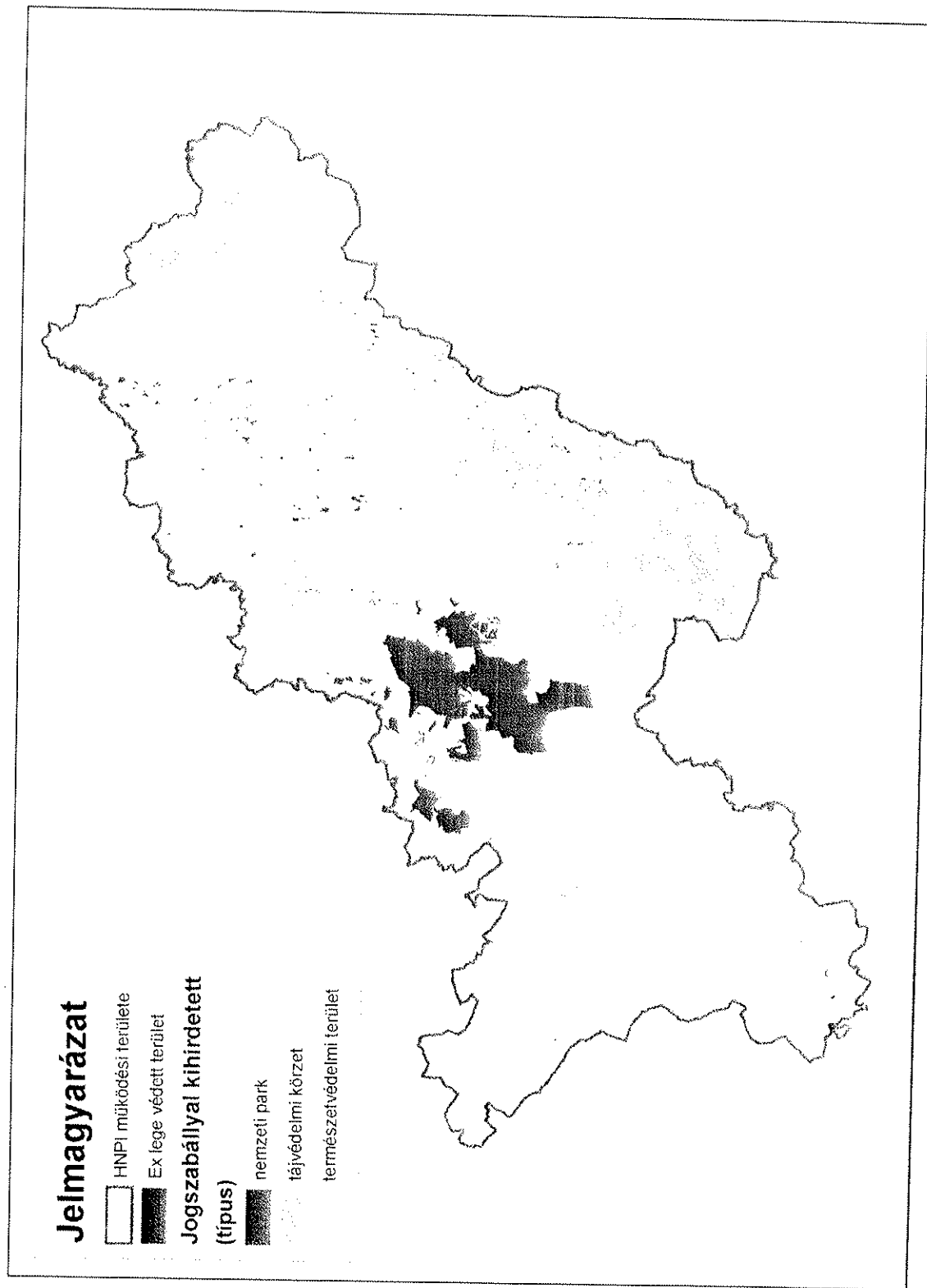
A 2010. évi alaptevékenység előirányzat-maradványának elszámolása
ezer forintban

Sor-		Szem. jutt.	Munkaad. terhelő járulékok	Dologi kiadások	Műk. c. átadott pénzeszk. : támogatásértékű: ei. maradv.; ÁHT-n kívül	Int. ber. kiad.	Felúj.	Felhalm. c. átad. pénzeszk. : támogatásértékű: ei. maradv.; ÁHT-n kívül	Közp. ber. kiad.	Kölcsönök	Összesen
1.	Előző évek felhasználatlan előirányzat-maradványa (42/08 sor /4 oszlop)										0
	Tárgyévi előirányzat-maradvány levezetése										
	a/Kiadási megtakarítás (42/03 sor 4 oszlop)	3358	955	12301	3341	165020	13484				198459
2.	b/Bevételi többlet/lemaradás (42/ 06 sor 4 oszlop)	-3358	-955		-3341	-52511	-647				-60812
3.	Tárgyévben keletk. előir.-maradv. (a+b) (42/07 sor 4 oszlop)	0	0	12301	0	112509	12837	0	0	0	137647
4.	Vállalkozási tevékenység eredményéből alaptevékenység ellátására felhasznált összeg (42/09 sor 4. oszlop) (+)										0
5.	Tárgyévi korrigált előirányzat-maradvány (2 + 3)	0	0	12301	0	112509	12837	0	0	0	137647
6.	Jóváhagyandó előirányzat-maradvány (1+4)	0	0	12301	0	112509	12837	0	0	0	137647
	Önrevízió alapján elvonásra felajánlott előir. maradvány összesen : /42/(11+12) sor 4 oszlop/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	a) központi beruházások előirányzat maradványa (saját forrás)										0
	b) jogszabályon alapuló előirányzatok maradványa /217/1998 K. rend 66.§ (6) bek./	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	= munkaadókat terhelő járulékok maradványa										0
	= egyéb jogszabályon alapuló maradvány										0
	c) egyéb elmaradt feladatok miatti maradvány (lételesen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	= létszámszükséglet miatti támogatás fel nem használt része										0
	= önkormányzati projektprémizálás (KvVM igazgalás, OMSZ)										0
	= TER keret (OMSZ, OKTV Főfelügyelőség)										0
	= 2008. évi eseti kiegészítés II. ütem (20 ezer Ft/fő)										0
7.	Felhasználásra javasolt előirányzat-maradvány (5-6)	0	0	12301	0	112509	12837	0	0	0	137647

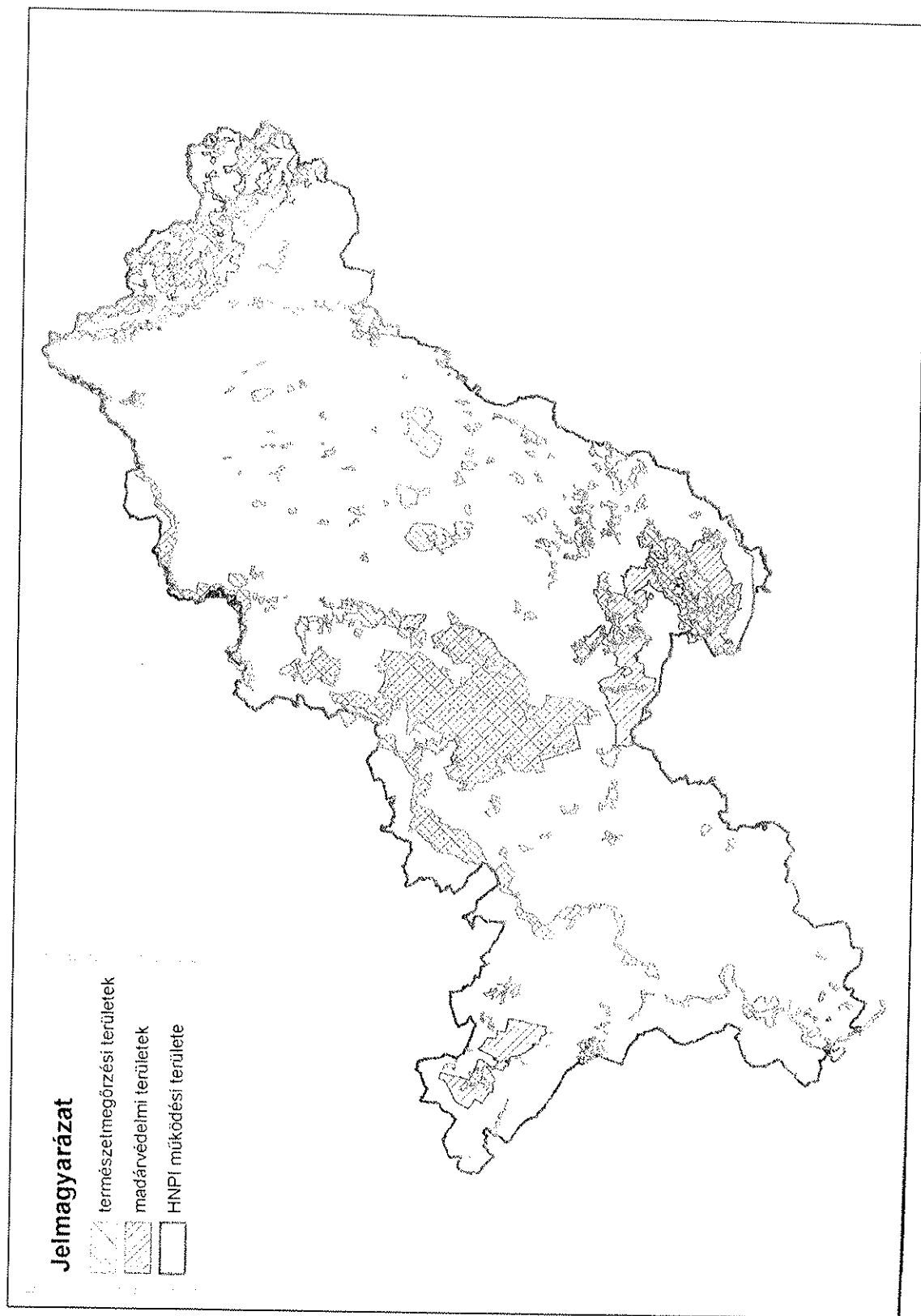
[illegible]

[illegible]

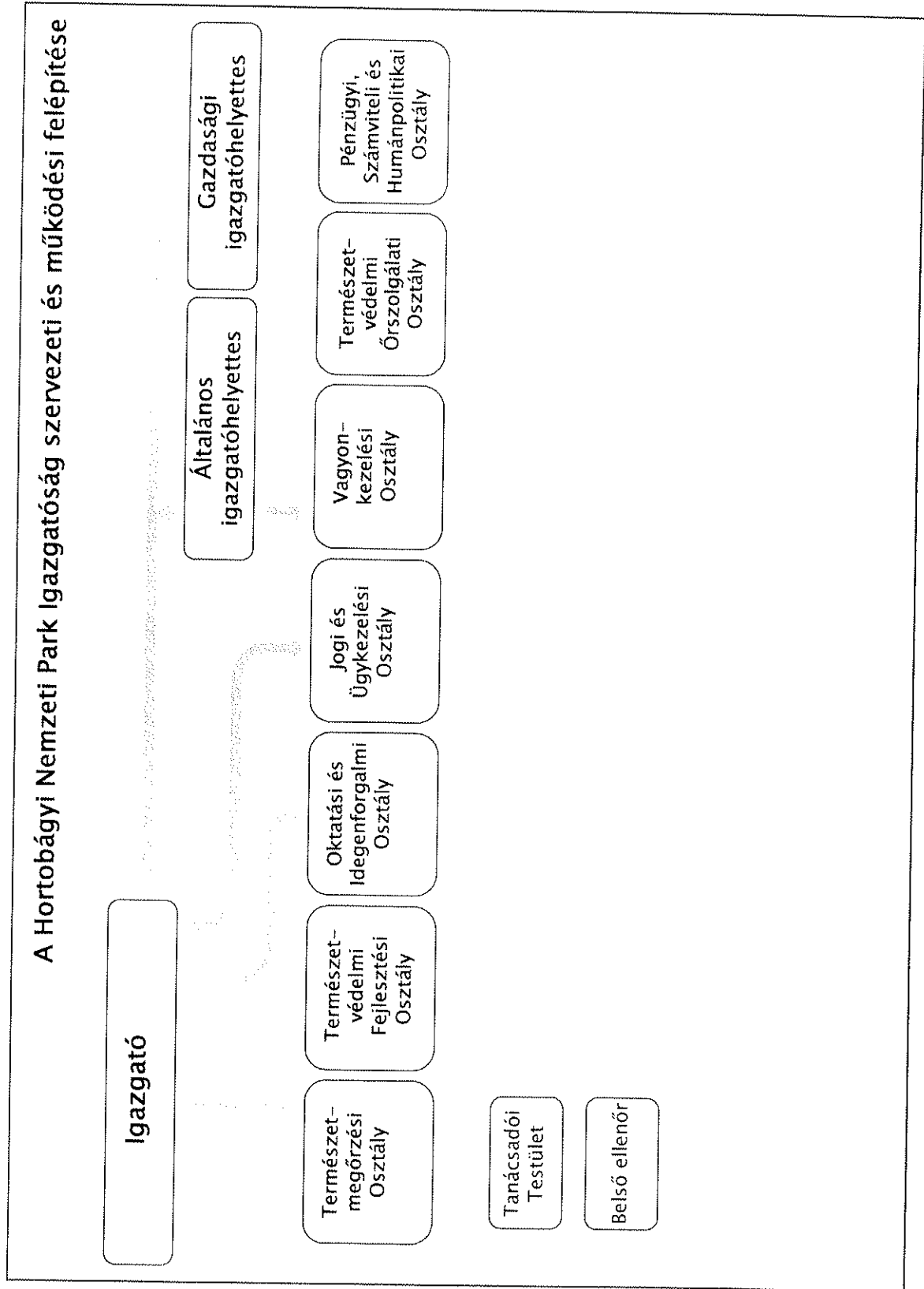
1/A melléklet: A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területe (érintett települések teljes külterülete) – védett természeti területek

1/B melléklet: A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területe (érintett települések teljes külterülete) – Natura 2000 területek

2. melléklet: A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság szervezeti felépítése

3. melléklet: A HNPI vagyonkezelésében lévő termőföldek és hasznosításuk (2010.12.31.)

Művelési ág	Terület (hektár)	Saját használatban		Természetvédelmi kezelés haszonbérbe adással	
		ha	%	ha	%
Szántó	8 791	1 722	20	7 069	80
Gyep	70 106	7 499	11	62 607	89
Kert	1	1	100	-	-
Szőlő	1	1	100	-	-
Gyümölcsös	3	3	100	-	-
Nádas	1 571	739	47	832	53
Halastó	1 550	6	1	1 544	99
Erdő	7 108	7 108	100	-	-
Kivett	11 120	5 199	47	5 921	53
Összesen	100 251	22 278	22	77 973	78

4. melléklet: A HNPI saját használatában lévő, agrártámogatásokkal érintett termőföldek 2010-ben

Tájegység	művelt szántó	pihentetett szántó hektár	gyep	Összesen
Bihari-sík	14,39		244,45	258,84
Hortobágy-Nagykunság	280,32	8,10	2611,35	2899,77
Hajdúság-Dél- Nyírség			97,46	97,46
Nyírség-Szatmár-Bereg			200,70	200,70
Összesen:	294,71	8,10	3153,96	3456,77

5. melléklet: A HNPI által igényelt agrártámogatások 2010-ben

Támogatási forma	Me. (ha; db)	Várható támogatási összeg (Ft)
Egyszerűsített területalapú támogatás (SAPS)	3456,77	160 676 551
Agrár- környezetgazdálkodási támogatás	1714,39	45 799 887
Integrált szántóföldi növénytermesztés	102,05	4 270 793
Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely- fejlesztési előírásokkal	162,17	13 267 128
Extenzív gyeppgazdálkodás	157,8	2 492 451
Gyeppgazdálkodás élőhely- fejlesztési előírásokkal	101,49	2 137 379
Gyeppgazdálkodás tűzok élőhely- fejlesztési előírásokkal	208,55	5 293 852
Ökológiai gyeppgazdálkodás	982,33	18 338 284
Óshonos racka nukleusz támogatás	115	1 397 250
Óshonos racka fajtafenntartó támogatás	80	518 400
Óshonos bivaly nukleusz támogatás	57	3 078 000
Anyatehéntartás támogatása (Termeléshez kötött)	90	2 700 000
Anyatehéntartás támogatása (Termelésről elválasztott)	90	1 620 000
Anyajuh tartás támogatása	230	402 500
Anyajuh de minimis	230	285 200
Anyajuh tartás KAT területen	441	617 400
összesen:		217 095 188

6. melléklet: A HNPI gazdálkodásában lévő állatállomány (2010. december 31.)

Faj	Fajta	2008.	2009.	2010.
		záró létszám dec. 31-én (darab)		
Szarvasmarha	Magyar szürke	71	64	56
	Heck marha	178	237	292
	összesen	249	301	348
Bivaly		93	123	157
Juh	Anyajuh	317	276	228
	Tenyézkos	29	16	13
	Növendék	166	58	74
	összesen:	512	350	315
Ló	Póni ló	3	1	1
	Magyar sport ló	70	67	59
	Nóri hidegvérű ló		2	2
	összesen:	73	70	61
	Przewalski ló	120	143	185
Számár		1	1	1

7. melléklet: Természetvédelmi kezelési célú erdőgazdálkodási feladatok 2010-ben

Tevékenység	I. ÁRBEVÉTEL	
	m ³	e Ft
2009-ről áthúzódó	40	375
Nemzeti erdőtelepítési támogatás		
Termékértékesítés	1797	5127
Árbevétel összesen:		20735
		26237
II. KÖLTSÉG		
II/A Erdőművelés	ha, db	e Ft
talajelőkészítés:		
erdősítés I kiv.	17	3 126
pótlás		4 500
erdősítés ápolás	518	16 603
csemelo		1570
Egyéb erdészeti munkák		24000
csemetekert ápolás	6	500
erdőművelés összesen:		50 299
II/B. Fahasználat:	m ³	e Ft
Fakitermelés:		
Költség összesen:	744	2477
Eredmény:		52 776
		- 26 539

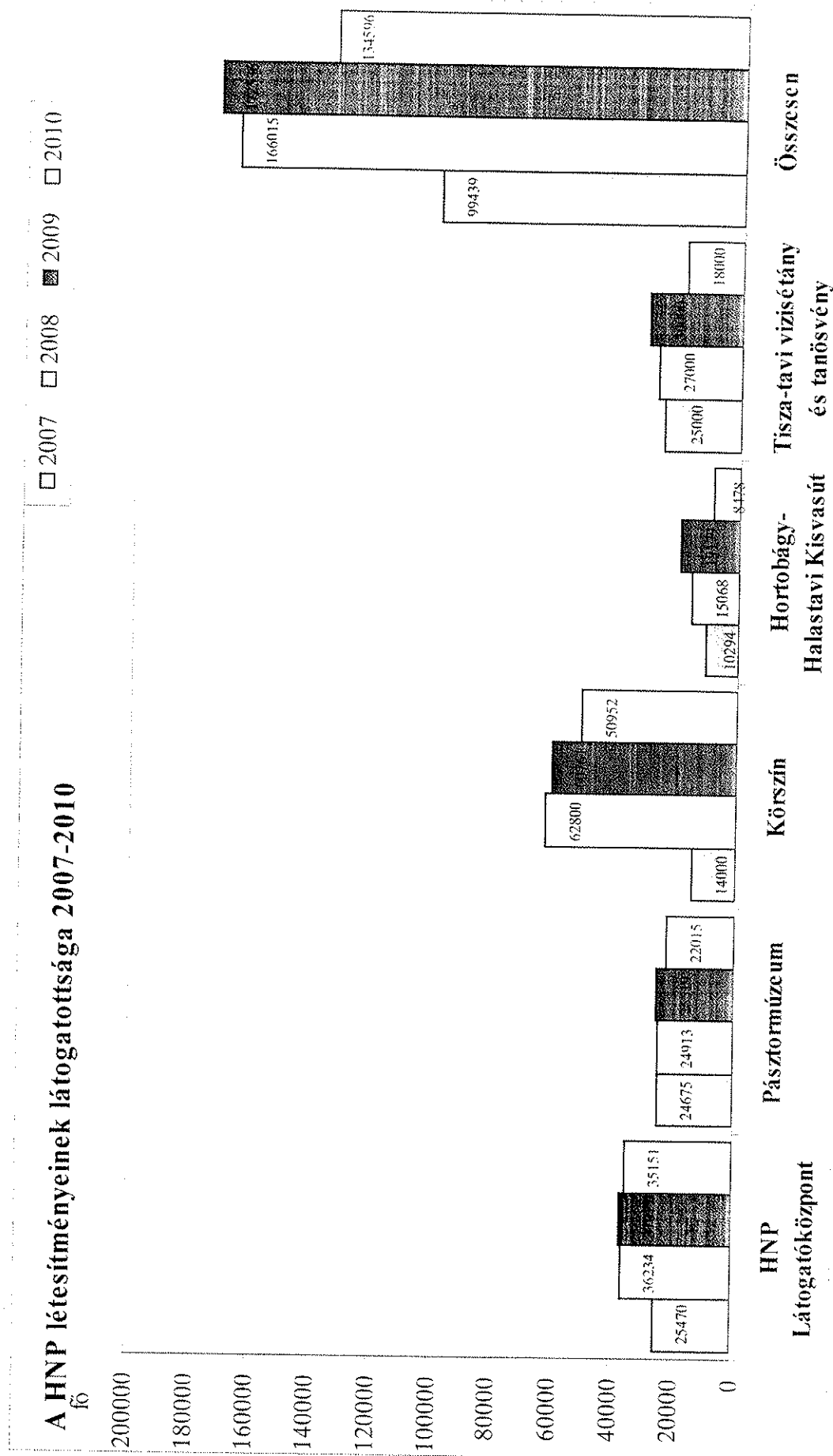
8. melléklet: A 2010/2011-es vadászati év hasznosítási téveszámai (darab, 2011. február 11.-i állapot szerint)

Vadfaj	Hortobágyi vadászterület	Szolnok megyei vadászterület	Összesen
Vaddisznó összesen	179	85	264
Őz	54	30	84
Dolmányos varjú	117	25	142
Szarka	10	5	15
Róka	221	60	281

9. melléklet: HNPI, mint halászatra jogosult kezelésében lévő halászati vízterületek és halállomány pótlás, 2010

Halászati víztér	Kiterjedés ha	Halfaj	Telepített mennyiség
Miskafoki Holt-Tisza	20	ponty	1 500 kg
Hortobágy folyó	76	stülő ponty csuka folyami harcsa compó	50 kg 200 kg 50 kg 50 kg 100 kg
összesen:	96	–	1950 kg

10. melléklet: A Hortobágyi Nemzeti Park idegenforgalmi létesítményeinek látogatottsága a 2007-2010 időszakban

11. melléklet: Az igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói (2010)

Bemutatóhely neve		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig: Ft)	Megjegyzés
1.	HNP Látogatóközpont és Kézművesudvar		35 151	35 151	ingyenes	A kiállítás ingyenesen megtekinthető.
2.	Pásztomúzeum	22 015		22 015	300-500	
3.	Kőrszín		50 952	50 952	ingyenes	A kiállítás ingyenesen megtekinthető.
4.	Hortobágy-Halastavi Kisvasút	8478		8478	300-400	
5.	Tisza-Tavi Vizi Sétány	18 000		18 000	500-800	
Regisztrált látogatók összesen:		48 493	86 103	134 596		
Szolgáltatástípus		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (től-ig: Ft)	Megjegyzés
Szakvezetési túra, nyílt túra		1 397	519	1 916	300-500	a nem fizetős látogatók a Magyar Nemzeti Parkok Hete és a jeles napok résztvevői
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény			15 000			
Erdei iskolai program		542			5000	
Csónak- és kenu túra						
Fotósafari						
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)						
Egyéb:	nemzeti parki belépőkártya	1 813			300-900	
Egyéb:	kerékpár kölcsönzés	137			500	erdei iskolás program résztvevői
Regisztrált igénybevevők összesen:		3 889	15 519	19 408		

Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben (2010)			
		Ár (fő-ig: Ft)	Megjegyzés
Szállóvendégek száma (fő)	1 086	2000-3000	
Vendégéjszakák száma (fő)	2 095		mind a Feckesház Erdői Iskola vendégei

Melléklet a KGF/477/1/2011. számú ügyirathoz

A szöveges indokolás tételesen kell tartalmazza az alábbiakat:

1. Feladatkör, szakmai tevékenység

- 1.1. Az intézmény neve, törzskönyvi azonosító száma, honlapjának címe.
- 1.2. Az intézmény szakmai tevékenységének összefoglaló értékelése.
- ~~1.3. Az új intézmény esetében a feladat-jogszabályi megalapozása.~~
- 1.4. Az intézmény által ellátott tevékenységi kör, az év során teljesült feladatok, a szakmai feladatokban bekövetkezett változások, jellemző mutatókkal a szakmai működés értékelése.
- 1.5. Az év folyamán az intézményen belül a szervezeti és feladatstruktúra korszerűsítésére tett intézkedések bemutatása.
- 1.6. Az intézmény 2010. évi gazdálkodási és pénzügyi helyzetének alakulásáról év közben az intézmény vezetése milyen belső információs rendszeren keresztül kapott tájékoztatást, milyen gyakorisággal, milyen tartalommal és milyen formában? Milyen évközi elemzések készültek a vezetői döntések támogatására?

Regressziós modellek, pénzügyi hivat

2. Az előirányzatok alakulása

- 2.1. Az előirányzatok évközi változásai, a tényleges teljesítéseket befolyásoló főbb tényezők, az előző évi(ek) eredeti, módosított, illetve tényadatokhoz képest bekövetkezett változások, eltérések bemutatása (nem csak a %-os mértéket kell bemutatni, hanem azt, hogy mi valósult meg az előirányzathól).
- 2.2. A fejezet által az intézmény működtetésére, fejlesztésére átadott pótelőirányzatok felhasználását, valamint az elért célokat tételenként és részletesen be kell mutatni, összhangban a költségvetési beszámolóval.
- 2.3. A személyi juttatások előirányzatának alakulása, a létszámváltozások, illetve az ahhoz kapcsolódó személyi juttatási előirányzatok alakulása, az előző évhez viszonyított átlagilletmény (juttatás) változás, a végrehajtott létszámcsökkentéssel elért megtakarítás éves szintű hatása. *2010-ben nem volt ilyen.*
- 2.4. A dologi kiadások előirányzata változásának bemutatása, feltüntetve a takarékosági intézkedéseket is.
- 2.5. A felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása, az eredeti előirányzathoz képest a változás okai. A felújítások és beruházások (beleértve a folyamatban lévőket is) tételes bemutatása, indokolása, összefoglalása.
- 2.6. Bevételek alakulása, jellege, típusai bemutatása, rendszerezése:
 - 2.6.1 Bevételi tételek alakulása, ezen belül a működési bevételek elemzése, az egyéb bevételek főbb tételeinek bemutatása. *Bevételek megadása*
 - 2.6.2 A többletbevételek alakulása, a tervezettől való eltérés okai, azok egyszeri, illetve tartós jellege; azokat milyen kiadások finanszírozására fordították.
 - ~~2.6.3 A bevétel tervezettől való elmaradásának okai.~~
 - 2.6.4 Behajtási problémák, a behajtás érdekében tett intézkedések, behajthatatlan követelések állománya. *711a*

2.6.5 A követelések változása a nyitó állományhoz viszonyítva.

~~2.6.6 Külön számot kell adni az ÚMVP Technikai Segítségnyújtás keretében átvett bevételekről, illetve felhasználásukról.~~

2.7 Előirányzat-maradvány

2.7.1 A 2009. évi előirányzat-maradvány főbb felhasználási jogcímei.

2.7.2 A 2010. évi előirányzat-maradványok alakulása, összetétele, keletkezésének okai (pl.: a tárca által elrendelt maradványtartási kötelezettség, jogszabály megváltozásból eredő maradványok, feladat-elmaradás, áthúzódó kötelezettségek, bevételi többletek stb.).

3. Egyéb

3.1. A gazdálkodás és a vagyonváltozás összefüggései, az intézményi vagyon állományváltozásának értékelése, nagyértékű vagyontárgyak, állóeszközök értékesítése.

3.2. A 2010. évben végrehajtott kincstári vagyonhasznosítások (kincstári vagyon bérbeadása, elidegenítése), a befolyt bevétel és felhasználása.

~~3.3. A gazdasági társaságokban való részvétel és indokai (a gazdasági társaságokban való részvétel mértékének bemutatásával).~~

~~3.4. A közhasznú társaságoknak, az (köz-)alapítványoknak, a társadalmi szervezeteknek, a köztestületeknek adott nem-normatív támogatások a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. §-a c). pontjában meghatározott közhasznú tevékenységek szerinti részletezésben.~~

~~3.5. A lakásépítés munkáltatói támogatására fordított kiadások alakulása, a kölcsönben részesítettek száma.~~

~~3.6. A humánszolgáltatások ellátására biztosított normatív állami hozzájárulások felhasználása, amelyeknél tételesen be kell mutatni a feladatmutatók tervezett és tényleges nagyságát.~~

~~3.7. A letéti számlák nyitó és záró állománya, valamint az évközi forgalom tartalmi értékelése.~~

~~3.8. A kincstári finanszírozás továbbfejlesztése, az előirányzat-gazdálkodási rendszer, a feladatfinanszírozás, a kincstári információ-szolgáltatás tapasztalatai.~~

~~3.9. A KESZ-en kívül lebonyolított pénzforgalom és ügyletek alakulása (pl.: devizaszámla, lakásalap számla).~~

~~3.10. A költségvetési intézmény vállalkozási tevékenységének bemutatása az alábbiak szerint:~~

~~— jellege, mértéke,~~

~~— változása, eredményessége,~~

~~— a költségvetési befizetési kötelezettség,~~

~~— az eredmény felhasználási céljai, ideértve, hogy abból mennyit fordítottak az alaptevékenység finanszírozására.~~

~~3.11. Annak bemutatása, hogy hogyan alakult a költségvetésből kiszervezett tevékenységek, szervezetek helyzete.~~

~~3.12. Az intézmény alapítói/vagyonkezelői felügyelete alá tartozó alapítványok,~~